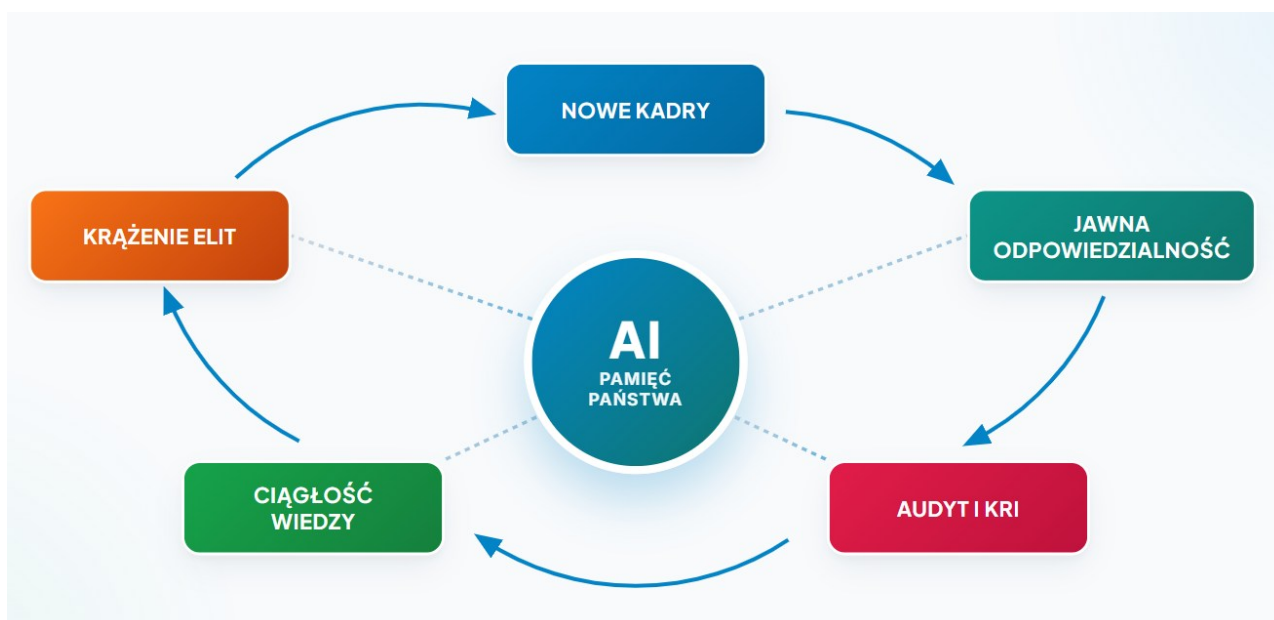

JEDNOKADENCYJNOŚĆ

Akceleracja krążenia kadr w dobie AI

Rysunek 1. Jednokadencyjność jako system kontrolowanej rotacji, pamięci instytucjonalnej i odpowiedzialności.

Dokument programowy do debaty obywatelskiej, eksperckiej i konstytucyjnej

Wersja 1.0 | sierpień 2026 | autor: dr Andrzej Węgrzyn

Zastrzeżenie metodologiczne

Projekt przyjmuje jedną nieodnawialną kadencję jako wybór ustrojowy służący krążeniu elit. Badania nie dowodzą, że jest ona automatycznie lepsza od limitu dwóch kadencji. Dlatego dokument jawnie projektuje substytut dyscypliny reelekcyjnej, pamięć instytucjonalną oraz blokady przechwycenia władzy.

Streszczenie wykonawcze

Formuła naczelna

Ludzie mają rotować. Państwo ma pamiętać.

Władza ma odpowiadać także po zakończeniu kadencji.

Jednokadencyjność TechnoRepubliki nie jest prostym zakazem ponownego kandydowania. Jest pełnym systemem ustrojowym, który ma otworzyć dostęp do funkcji publicznych, ograniczyć oligarchizację, chronić państwo przed przechwyceniem i przyspieszyć dopływ nowych kompetencji potrzebnych gospodarce technologicznej, przemysłowi, bezpieczeństwu oraz usługom publicznym.

Sam **zakaz reelekcji** nie wystarczy. Może wymieniać nazwiska, a pozostawiać tę samą sieć wpływu, tych samych pośredników, te same ścieżki kariery i te same mechanizmy konwersji władzy w majątek. Dlatego jednokadencyjność musi obejmować nie tylko organy wybieralne, ale również zarządy i rady nadzorcze podmiotów zależnych od państwa, a po zakończeniu funkcji uruchamiać audyt majątkowy, kontrolę konfliktu interesów i zakaz sukcesji krewniaczej lub sieciowej na tym samym stanowisku.

Badania nad bodźcami wyborczymi pokazują jednak, że możliwość reelekcji potrafi dyscyplinować urzędujących. W modelach opartych na danych gubernatorów USA system dwóch kadencji dawał wyższy dobrobyt wyborców niż jedna kadencja, a badania brazylijskich samorządów wykazały mniej nadużyć tam, gdzie burmistrz mógł ubiegać się o ponowny wybór. TechnoRepublika zachowuje jednokadencyjność z powodów ustrojowych, lecz zastępuje utraconą dyscyplinę twardą odpowiedzialnością: selekcją na wejściu, kontraktem wyniku, publicznymi KPI i KRI, niezależnym audytem, sankcją majątkowo-karną oraz korektą obywatelską poprzedzoną audytem. [S12-S14]

Kluczowym zabezpieczeniem jest **rozdzielenie kariery** polityka od kariery urzędnika. Polityk otrzymuje czasowy mandat do wyznaczania celów i ponosi odpowiedzialność za rezultat. Urzędnik zapewnia legalność, pamięć, jakość danych, ciągłość wykonania i bezstronną ekspertyzę. Awans urzędnika nie może zależeć od osobistej lojalności wobec polityka, a polityk nie może tworzyć równoległej administracji omijającej profesjonalny korpus. [S15, S21-S23]

AI staje się pamięcią wspomagającą państwa, a nie samodzielny źródłem władzy. System RAG wyszukuje zatwierdzone dokumenty, wcześniejsze decyzje, audyty, zobowiązania, ryzyka i lekcje z realizacji, zawsze z cytowaniem źródeł i pełnym logiem. Człowiek podejmuje, podpisuje i uzasadnia decyzję. [S3-S8, S16-S20]

JEDNOKADENCYJNOŚĆ 4.0: ROTACJA + PAMIĘĆ + ODPOWIEDZIALNOŚĆ

1. MANDAT NARODU	jedna kadencja • jawna odpowiedzialność
2. SELEKCJA I REZERWA KADR	otwarty dostęp • test kompetencji
3. WYKONANIE Z AI	asystent AI • człowiek dowodzi
4. PAMIĘĆ INSTYTUCJONALNA	RAG • graf wiedzy • protokół przekazania
5. SUBSTYTUT REELEKCJI	KPI/KRI • audyt • sankcja • recall
6. BLOKADY KONWERSJI WŁADZY	majątek • nepotyzm/sieci • rotacja zależnych

Nie wymiana dla wymiany. Kontrolowana rotacja ludzi przy nieprzerwanej pamięci i zdolności państwa.

Rysunek 2. Sześć warstw systemu jednokadencyjności TechnoRepubliki.

Dwanaście decyzji programowych

1. Mandat czasowy — Bez powrotu na to samo stanowisko po przerwie.	7. AI wspiera, nie rządzi — Human-in-command, rejestr AI, logi i odwołanie.
2. Pełna domena rotacji — Organy, administracja kierownicza, agencje, spółki i instytucje publiczne.	8. Pamięć państwa — RAG, graf wiedzy, księga decyzji i obowiązkowe przekazanie.
3. Trzy blokady — Audyt majątkowy, zakaz sukcesji krewniaczo-sieciowej, rotacja podmiotów zależnych.	9. Sejmiki wspólnot — Priorytety lokalne, ocena wyniku i kontrola administracji terenowej.
4. Dwie ścieżki kariery — Polityk nie steruje awansem zawodowego korpusu urzędniczego.	10. Rezerwa przed reformą — Otwarty nabór, Akademia Misji, symulacje i lista gotowości.
5. Substytut reelekcji — Wynik, audyt, sankcja i korekta obywatelska.	11. Partnerstwo pokoleń — Realne zadania Gen Z, seniorów i pokoleń pośrednich.
6. Kadencje przesunięte — Państwo nie traci całego kierownictwa jednego dnia.	12. Niezależny pomiar — Organ nie może sam wystawiać sobie oceny.

Źródła kluczowe: S1-S8, S12-S23

Struktura dokumentu

Nr	Rozdział
1	Definicja jednokadencyjności
2	Diagnoza obecnych procesów krążenia elit
3	Mapa funkcji i urzędów objętych jednokadencyjnością
4	AI jako pamięć instytucjonalna i asystent funkcji
5	Wspomaganie i automatyzacja decyzji państwowych
6	Elektroniczne zarządzanie dokumentacją i RAG
7	Kooperacja administracji państwowej z organami wybieralnymi
8	Prawo obywateli do dobrych organów władzy
9	Kadry rezerwowe, reskilling i współpraca pokoleń
10	KPI, KRI, publiczny rejestr i niezależny audyt
11	Polska mapa drogowa profesjonalnych organów wybieralnych
A	Pakiet trzech blokad i substytut reelekcji
B	Karta standardu przekazania funkcji
C	Rozszerzony słownik terminów i pojęć
D	Bibliografia i źródła

Słownik podstawowych skrótów

Skrót	Znaczenie
AI	sztuczna inteligencja
RAG	generowanie odpowiedzi wspomagane wyszukiwaniem w zatwierdzonym korpusie źródeł
KPI	kluczowy wskaźnik wykonania i wyniku
KRI	kluczowy wskaźnik ryzyka
RN	rada nadzorcza
SSP	spółka z udziałem Skarbu Państwa
VSM	Model Systemu Żywnego Stafforda Beera
OODA	obserwuj - orientuj - zdecyduj - działaj
2G+	współpraca Gen Z, seniorów i pokoleń pośrednich

Status prawny

Dokument jest propozycją programową. Wdrożenie dla Prezydenta, Senatu i Sądu Najwyższego wymagałoby zmiany Konstytucji RP oraz ustaw ustrojowych. Projekt nie jest opinią prawną i wymaga redakcji konstytucjonalistów, legislatorów oraz oceny zgodności z prawem Unii Europejskiej i zobowiązaniami międzynarodowymi.

1 Definicja jednokadencyjności

Mandat czasowy, nie zawodowa własność stanowiska

Jednokadencyjność oznacza, że dana osoba może pełnić określoną funkcję publiczną tylko przez jedną, z góry ustaloną i nieodnawialną kadencję. Zakaz dotyczy ponownego objęcia tego samego stanowiska także po przerwie oraz obejścia reguły przez stanowisko równoważne funkcjonalnie w tej samej instytucji, jednostce terytorialnej lub grupie podmiotów zależnych.

W TechnoRepublice jednokadencyjność jest **narzędziem krążenia elit**, a nie karą za doświadczenie. Doświadczenie ma zostać zachowane w roli mentora, audytora, eksperta, wykładowcy Akademii Misji albo członka rezerwy strategicznej - lecz bez prawa do odtworzenia własnej sieci w tym samym ośrodku władzy.

Definicja operacyjna

Jedna osoba - jedna kadencja - jedno stanowisko - jeden publiczny mandat wyniku.
Po kadencji: pełne przekazanie, audyt, okres karencji i zakaz sukcesji kontrolowanej przez odchodzącego.

Pięć cech prawidłowo zaprojektowanej jednokadencyjności

- **Nieodnawialność:** brak ponownego wyboru lub nominacji na to samo stanowisko.
- **Nieprzenoszalność sieci:** odchodzący nie wskazuje następcy i nie kontroluje komisji selekcyjnej.
- **Pełny zasięg:** rotacja obejmuje także organy zależne i zaplecze ekonomiczne władzy.
- **Ciągłość państwa:** kadencje są kohortowe, częściowo nakładające się, a wiedza pozostaje w aparacie i systemie RAG.
- **Odpowiedzialność po kadencji:** audyt, karencja, odpowiedzialność majątkowa i karna trwają dłużej niż mandat.

Czego jednokadencyjność nie oznacza

Nie oznacza	Oznacza w praktyce
automatycznej wymiany jakościowej	otwarcie bramy wejścia i stworzenie mechanizmu selekcji nowych kadr
usunięcia wszystkich doświadczonych osób	przeniesienie ich do ról pamięci, kontroli i mentoringu bez odtworzenia monopolu
masowej wymiany całego państwa jednego dnia	kadencje przesunięte w czasie i administracja zawodowa zapewniająca ciągłość
rządów algorytmu	AI jako narzędzie analizy, pamięci i kontroli pod odpowiedzialnością człowieka
braku oceny wyborców	zastąpienie reelekcji kontraktem wyniku, audytem i korektą obywatelską

Źródła kluczowe: S4, S9-S11, S12-S15

2 Diagnoza obecnych procesów krążenia elit

Wysoka rotacja nazwisk może ukrywać trwałość sieci

2.1. Problem podstawowy:

wymiana osób nie musi oznaczać wymiany władzy

Klasyczna teoria elit wskazuje, że każda duża organizacja tworzy warstwę kierowniczą, a trwałość demokracji zależy nie od zaniku elit, lecz od drożności wejścia, jakości selekcji i możliwości pokojowej wymiany. Pareto opisywał krążenie elit, Mosca klasę polityczną, a Michels tendencję organizacji do oligarchizacji. Dla TechnoRepubliki wniosek jest praktyczny: ustrój musi stale otwierać dostęp do odpowiedzialności, ale jednocześnie chronić państwo przed utratą kompetencji. [S4, S9]

Badania zebrane w korpusie TechnoSanacji rozróżniają trzy warstwy reprodukcji elit: osobową, funkcjonalną i strukturalną. Jednokadencyjność najłatwiej zmienia warstwę osobową. Jeżeli nie zmieni sposobu rekrutacji, finansowania, awansu, dostępu do informacji oraz pozycji w sieci, nowe nazwiska mogą pełnić stare role w tym samym układzie. [S4]

2.2. Sześć patologii obecnego obiegu kadr

Patologia	Mechanizm	Skutek strategiczny
Inkumbencja i monopol nominacyjny	urzędujący kontrolują zasoby, widoczność i dostęp do list kandydatów	zamknięcie wejścia dla kompetentnych outsiderów
multinomenklatura	partie wymieniają własne pule stanowisk, lecz mechanizm obsady pozostaje	państwo staje się łupem kolejnych ekip
konwersja władzy	wpływ publiczny zamieniany w majątek, kontrakty, informacje i pozycje po kadencji	realna władza migruje poza obszar kontroli wyborczej
sukcesja rodzinna i sieciowa	stanowisko przejmuje krewny, wspólnik, podwładny lub lojalny pośrednik	pozorna rotacja i dynastie zastępcze
polityzacja administracji	awans urzędnika zależy od bieżącego patrona politycznego	utrata bezstronności, pamięci i odwagi do sygnalizowania ryzyk
ucieczka wiedzy	zmiana kierownictwa usuwa ludzi, dokumenty i kontekst decyzji	powtarzanie błędów, przewaga doradców prywatnych i dostawców systemów

2.3. Najważniejsza sprzeczność: krążenie kontra dyscyplina reelekcyjna

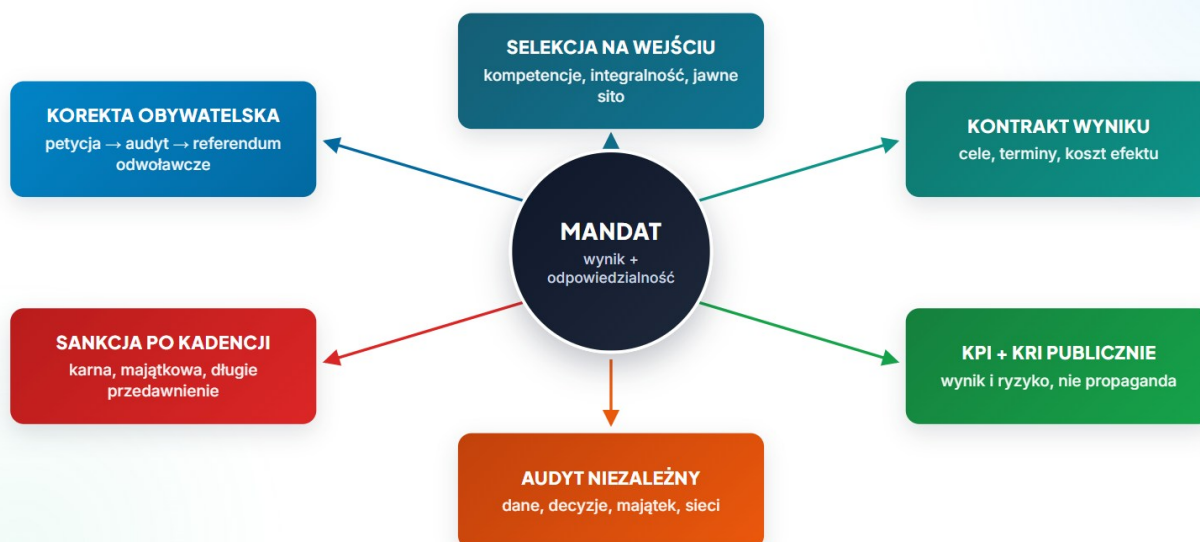
Wybory pełnią dwie funkcje: selekcionują i dyscyplinują. Jedna nieodnawialna kadencja wzmacnia otwarcie stanowiska, lecz usuwa możliwość nagrodzenia dobrego wykonania ponownym wyborem. Badania ekonomii politycznej nie pozwalają tej ceny zignorować. Model oparty na danych gubernatorów USA wskazał, że system dwóch kadencji podnosił dobrobyt wyborców o 4,2% względem jednej kadencji, głównie dzięki wysiłkowi wymuszanemu perspektywą reelekcji. Z kolei badanie brazylijskich samorządów wykazało, że burmistrzowie mający możliwość ponownego wyboru przywłaszczali mniej zasobów. [S12-S14]

Rozstrzygnięcie TechnoRepubliki

Jedna kadencja zostaje jako wybór ustrojowy służący krążeniu elit. Nie wolno jednak udawać, że sama rotacja zapewni uczciwość. Utraconą dyscyplinę reelekcyjną trzeba zastąpić mechanizmem silniejszym, szybszym i egzekwowalnym także po odejściu z urzędu.

SUBSTYTUT DYSCYPLINY REELEKCYJNEJ

Jedna kadencja nie może oznaczać jednej kadencji bez konsekwencji.

Rysunek 3. Sześć elementów zastępujących dyscyplinę reelekcyjną.

2.4. Diagnoza polskiej służby państwowej

Konstytucja RP zakłada zawodowy, rzetelny, bezstronny i politycznie neutralny korpus służby cywilnej. Jednocześnie NIK wskazywała, że od 2016 r. wyższe stanowiska nie są obsadzane w otwartym konkursie, a część administracji pozostaje poza korpusem. Strategia zarządzania zasobami ludzkimi w służbie cywilnej do 2034 r. uznaje profesjonalizm i stabilność za mocne strony, ale wskazuje starzenie kadr, brak przejrzystej ścieżki awansu oraz ryzyko obsadzania stanowisk bez konkurencyjnej procedury. [S21-S23]

TechnoRepublika nie powinna likwidować zawodowej administracji razem z lokalnymi urzędami samorządowymi. Powinna zintegrować wykonanie w administracji państwowej Prezydenta, a równocześnie wzmocnić neutralny korpus, który zachowuje wiedzę, realizuje prawo i współpracuje z wybieralnymi Sejmikami reprezentującymi wspólnoty lokalne.

Źródła kluczowe: S4, S9, S12-S15, S21-S23

Granica systemowa przebiega między funkcjami politycznymi, które wyznaczają kierunek i powinny rotować, a funkcjami zawodowymi, w których bezstronność, kompetencja i ciągłość są ważniejsze od bieżącej responsywności politycznej. Jednokadencyjność dotyczy mandatu kierowniczego. Nie może oznaczać rotacji każdego specjalisty, kontrolera, archiwisty, prokuratora, analityka czy operatora infrastruktury krytycznej.

3.1. Proponowana mapa kadencji

Funkcja	Tryb wejścia	Kadencja	Główne zabezpieczenia
Prezydent TechnoRepubliki	wybór powszechny	5 lat	brak ponownego wyboru; publiczny kontrakt strategiczny; audyt po 100, 365 dniach i po kadencji
Senator	wybór w JOW	4 lat	jedna kadencja; model kohortowe - 50 mandatów odnawianych co 2 lata; zakaz jednoczesnego kierowania SSP
Sędzia Sądu Najwyższego	wybór/ustanowienie w modelu konstytucyjnym	12 lat	jedna kadencja; wymiana 3 z 9 sędziów co 4 lata; silne zabezpieczenie niezależności
Wojewoda	nominacja Prezydenta z jawnej listy	5 lat	jedna kadencja w tym województwie; przesłuchanie publiczne; opinia Sejmiku
Starosta państwowy	nominacja z konkursu	5 lat	jedna kadencja w powiecie; kontrakt usług; zakaz przejścia do lokalnego wykonawcy objętego nadzorem
Burmistrz państwowy	nominacja z konkursu	5 lat	jedna kadencja w gminie/mieście; opinia Sejmiku i panelu mieszkańców; prawo korekty po audycie
Szef agencji państwowej	konkurs + nominacja	5 lat	kadencja dopasowana do misji, nie do kalendarza politycznego; możliwość odwołania wyłącznie z przyczyn ustawowych
Zarząd SSP / instytucji publicznej	wybór przez profesjonalną RN	3 lata	jedna kadencja w danym podmiocie; zakaz przejścia do podmiotu powiązanego przez 3 lata
Rada nadzorcza SSP	losowanie/konkurs kwalifikowany	6 lat	jedna kadencja; wymiana 1/3 co 2 lata; rejestr kompetencji i konfliktów
Kierownik programu strategicznego	konkurs misyjny	3-5 lat	mandat do wyniku; przeniesienie do rezerwy po zamknięciu programu, nie automatyczny awans polityczny

Dlaczego kadencje są różne

Jednokadencyjność oznacza jednorazowość mandatu, a nie identyczny czas wszystkich funkcji.

Prezydent potrzebuje horyzontu strategicznego, Sąd Najwyższy niezależności, a organy nadzorcze kadencji przesuniętych w czasie.

Różne rytmy chronią państwo przed jednoczesnym resetem.

3.2. Funkcje trwałe i zawodowe

Funkcja ciągła	Dlaczego nie powinna podlegać politycznej jednokadencyjności	Jak jest kontrolowana
audyt, inspekcja i cybercontrolling	wymagają ciągłości metod, danych i niezależności od bieżącego mandatu	kadencje kierownictwa przesunięte, standardy audytu, kontrola sądowa
korpus służby państwowej	przechowuje wiedzę, wykonuje prawo i zapewnia neutralną ekspertyzę	otwarty nabór, ocena kompetencyjna, odpowiedzialność dyscyplinarna
archiwum, rejestry, administratorzy danych	pamięć i integralność danych muszą trwać dłużej niż kadencja	zero trust, rozdział obowiązków, niezależne kopie
służby bezpieczeństwa i infrastruktury krytycznej	rotacja polityczna nie może niszczyć gotowości operacyjnej	nadzór cywilny, audyt uprawnień, rotacja stanowisk wrażliwych wewnątrz służby
eksperci dziedzinowi i inżynierowie	państwo musi zachować specjalistyczne zdolności i know-how	certyfikacja, recertyfikacja, jawność konfliktów, mobilność między misjami

3.3. Trzy blokady obowiązujące wszystkie funkcje rotujące

- **Audyt konwersji majątkowej:** oświadczenie wejściowe, coroczne, wyjściowe oraz kontrole po 2 i 5 latach; weryfikacja beneficjentów rzeczywistych, darowizn, umów i nagłego wzrostu majątku.
- **Zakaz sukcesji krewniaczej i sieciowej:** odchodzący, jego rodzina, wspólnicy, bezpośredni podwładni i osoby z materialną zależnością nie mogą przejąć tego samego stanowiska ani kontrolować selekcji następcy w okresie ochronnym.
- **Rotacja domeny zależnej:** zmiana dotyczy również zarządów, RN, fundacji, operatorów i spółek kontrolowanych przez państwo, aby władza realna nie uciekała z urzędu do gospodarki publicznej.

Źródła kluczowe: S2-S8, S10-S11, S15, S22

4 AI jako mechanizm pamięci instytucjonalnej i asystent funkcji

Państwo pamięta niezależnie od dobrej woli odchodzącego

W systemie częstej rotacji największym ryzykiem nie jest brak dokumentów, lecz utrata kontekstu: dlaczego wybrano dany wariant, jakie ryzyka odrzucono, czego próbowano wcześniej, kto ostrzegał i jakie zobowiązania pozostają otwarte. Nośnikiem ciągłości musi być aparat państwa oraz niezależne repozytorium wiedzy, a nie pamięć ustępującego lidera.

4.1. Cztery warstwy pamięci państwa

Warstwa	Zakres	Przykładowe obiekty
normatywna	obowiązujące reguły i interpretacje	Konstytucja, ustawy, orzeczenia, standardy, polityki dostępu
decyzyjna	dlaczego i przez kogo wybrano wariant	karty decyzji, analizy opcji, zdania odrębne, ryzyka
wykonawcza	jak realizowano mandat	harmonogramy, umowy, budżety, zależności, dashboardy
uczenia się	co zadziało, co nie i dlaczego	audyty, incydenty, lessons learned, wyniki ex post

4.2. Karta decyzji państwowej

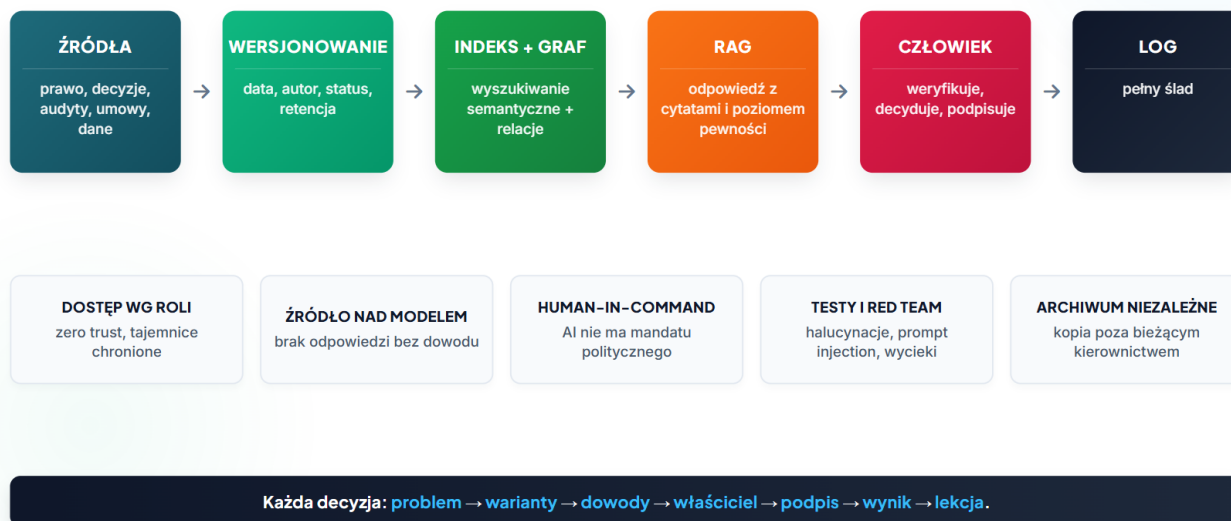
Każda istotna decyzja powinna mieć trwały, wersjonowany rekord zawierający: właściciela mandatu, podstawę prawną, problem, cel, warianty, dane, model oceny, ryzyka, udział AI, opinię aparatu zawodowego, konsultacje, zdania odrębne, podpis, termin rewizji i wynik po wdrożeniu. Taki rekord jest jednocześnie narzędziem odpowiedzialności, szkolenia następców i audytu algorytmicznego.

4.3. AI jako asystent, nie następca organu

- **Wyszukuje:** odnajduje wiarygodne źródła, wcześniejsze decyzje i podobne przypadki.
- **Porównuje:** buduje warianty, koszty, terminy i ryzyka według jawnych kryteriów.
- **Pilnuje:** monitoruje zobowiązania, konflikty, terminy i warunki eskalacji.
- **Tłumaczy:** przekłada złożone dokumenty na język obywatela i wskazuje podstawę odpowiedzi.
- **Nie rozstrzyga samodzielnie:** decyzje dotyczące praw, obowiązków, sankcji, majątku, zdrowia i bezpieczeństwa zatwierdza odpowiedzialny człowiek.

RAG: PAMIĘĆ INSTYTUCJONALNA, KTÓRA PRZEŻYWA KADENCJĘ

AI odpowiada na podstawie zatwierdzonych źródeł i pokazuje, skąd pochodzi odpowiedź.

Rysunek 4. Architektura pamięci instytucjonalnej opartej na RAG.

4.4. Standard przekazania funkcji

Moment	Obowiązek	Wynik
T-180 dni	zamrożenie katalogu zobowiązań, ryzyk i umów długoterminowych	wersja bazowa księgi przekazania
T-90 dni	audyt kompletności danych, uprawnień, modeli AI i dostawców	raport luk i plan ich zamknięcia
T-30 dni	wspólna symulacja kryzysowa z następcą i korpusem	protokół gotowości operacyjnej
T0	przekazanie kluczy, uprawnień, rejestrów i odpowiedzialności	podpisany protokół publiczny + część chroniona
T+100 dni	audyt początku kadencji i porównanie stanu rzeczywistego z protokołem	raport przejęcia i korekty
T+365 dni	ocena jakości przekazania i trwałości wiedzy	KPI pamięci instytucjonalnej

Źródła kluczowe: S5-S8, S16-S20

5 Wspomaganie i automatyzacja decyzji państwowych

Szybsza pętla decyzji bez automatycznej władzy

Narodowa Strategia Bezpieczeństwa TechnoRepubliki ujmuje sprawczość jako pętlę: dane → wiedza → decyzja → wykonanie → wynik → korekta. Jednokadencyjne organy muszą działać w tej pętli szybciej niż zakłócenia, ale nie mogą przekazywać odpowiedzialności modelowi AI. Human-in-command oznacza, że człowiek ma realną możliwość zrozumienia, zatrzymania i zmiany rekomendacji, a nie jedynie formalne kliknięcie „zatwierdź”. [S2-S8, S16-S20]

5.1. Klasy automatyzacji

Klasa	Przykłady	Dopuszczalny poziom autonomii
rutyna administracyjna	klasyfikacja dokumentów, sprawdzanie kompletności, terminy, anonimizacja	wysoki, z kontrolą jakości i losową inspekcją
analiza i wariantowanie	prognozy, symulacje, AHP, analiza ryzyka, wykrywanie anomalii	średni; rekomendacja z wyjaśnieniem i danymi
decyzja indywidualna	świadczenia, licencje, sankcje, podatki, dostęp do usług	niski; obowiązkowy człowiek, odwołanie i ślad dowodowy
decyzja strategiczna	obrona, energia, duże inwestycje, użycie siły, polityka makro	AI wyłącznie wspomaga; decyzja organu konstytucyjnego
audyt i kontrola	anomalie majątkowe, konflikty, sieci powiązań, nieprawidłowości	AI wskazuje sygnał; człowiek prowadzi postępowanie i rozstrzyga

5.2. Minimalne bezpieczniki każdego systemu AI

- **Rejestr systemu:** właściciel, cel, dane, dostawca, wersja, zakres decyzji, testy i termin przeglądu.
- **Ocena ryzyka:** wpływ na prawa obywateli, bezpieczeństwo, prywatność, dyskryminację i odporność państwa.
- **Log decyzji:** prompt, źródła, odpowiedź, poprawki człowieka i ostateczne uzasadnienie.
- **Testy przedwdrożeniowe i ciągłe:** trafność, bias, halucynacje, odporność na prompt injection i wyciek danych.
- **Plan awaryjny:** możliwość wyłączenia modelu i kontynuowania procesu w trybie manualnym.
- **Prawo do człowieka:** obywatel może uzyskać wyjaśnienie i skutecznie zakwestionować wynik.

Aktualny kontekst regulacyjny

AI Act Unii Europejskiej obowiązuje etapami; Komisja Europejska wskazuje pełną stosowalność wielu przepisów od 2 sierpnia 2026 r., z późniejszymi terminami dla części systemów wysokiego ryzyka.

Projekt TechnoRepubliki powinien od początku budować rejestr, ocenę ryzyka, nadzór człowieka, dokumentację i monitoring, zamiast traktować zgodność jako późniejszy dodatek. [S17-S18]

Źródła kluczowe: S2-S8, S16-S20

6

Elektroniczne zarządzanie dokumentacją i RAG

Jedno źródło prawdy, wiele poziomów dostępu

Elektroniczne zarządzanie dokumentacją nie może ograniczać się do skanowania papieru. Celem jest wykonywalna pamięć państwa: wersjonowane dokumenty, jednoznaczne identyfikatory, podpisy elektroniczne, relacje między sprawami, reguły retencji, klasyfikacja bezpieczeństwa i możliwość odtworzenia pełnej historii decyzji.

6.1. Docelowy model informacji

Element	Zasada	Wymóg projektowy
identyfikator sprawy	jedna sprawa ma jeden trwały numer w całym państwie	brak duplikacji między urzędami i dostawcami
metadane	każdy dokument ma autora, datę, status, podstawę prawną i poziom dostępu	automatyczna walidacja kompletności
wersjonowanie	stare wersje nie znikają	porównanie zmian i odpowiedzialność za edycję
graf wiedzy	dokumenty są połączone z decyzjami, osobami, budżetami i ryzykami	analiza zależności i skutków
RAG	model odpowiada tylko na podstawie uprawnionych źródeł	cytaty, poziom pewności, odmowa przy braku podstawy
archiwum suwerenne	państwo zachowuje format, klucze, logi i możliwość migracji	brak lock-in dostawcy, kopia poza bieżącym kierownictwem
interoperacyjność	dane przechodzą między instytucjami zgodnie z mandatem	otwarte standardy, API, semantyka i kontrola dostępu

6.2. Cztery repozytoria RAG

- **RAG prawny:** aktualne akty, orzeczenia, interpretacje, wersje historyczne i relacje między normami.
- **RAG operacyjny:** procedury, instrukcje, umowy, zasoby, kontakty kryzysowe i status wykonania.
- **RAG strategiczny:** scenariusze, mapy ryzyk, gry strategiczne, założenia i wskaźniki interesu narodowego.
- **RAG uczenia się:** audyty, incydenty, skargi, odwołania, błędy modeli i lekcje z projektów.

6.3. Zasada źródło nad modelem

Model językowy nie jest archiwum i nie jest autorytetem prawnym. Autorytetem pozostaje źródło. Gdy RAG nie znajduje aktualnego i uprawnionego dokumentu, system ma odmówić odpowiedzi lub oznaczyć ją jako hipotezę. Każda odpowiedź użyta w procesie publicznym powinna pokazywać cytowane fragmenty, datę wersji i właściciela źródła.

Źródła kluczowe: S6-S8, S16-S20

7 Gotowość administracji państwowej do kooperacji z organami wybieralnymi

Wspólnoty lokalne formułują cele, państwo zapewnia wykonanie

Model TechnoRepubliki zakłada zastąpienie urzędów samorządowych terenową administracją państwową Prezydenta. Nie oznacza to likwidacji samorządności. Samorządność zostaje przeniesiona z aparatu urzędniczego do wspólnot lokalnych, organizacji społecznych, spółdzielni, stowarzyszeń i wybieralnych Sejmików, które reprezentują interes lokalny, definiują priorytety i oceniają wynik.

7.1. Nowy podział ról

Podmiot	Odpowiada za	Nie powinien odpowiadać za
Prezydent i administracja państwowa	strategię, standardy, budżet ramowy, wykonanie prawa, bezpieczeństwo i interoperacyjność	monopol na definiowanie potrzeb lokalnych
wojewoda/starosta/burmistrz państwowy	realizację usług i inwestycji, koordynację agentów, kontrakt wyniku	budowę trwałego zaplecza partyjnego i własnej sieci sukcesji
Sejmik samorządowy	lokalne priorytety, kontrolę wyniku, konsultacje, inicjatywy i opiniowanie nominacji	utrzymywanie równoległej biurokracji wykonawczej
NGO, spółdzielnie, klastry i wspólnoty	współprodukcję usług, innowacje, wiedzę użytkowników i monitoring	niejawną kontrolę nad decyzjami lub uprzywilejowany dostęp
korpus służby państwowej	ciągłość, legalność, dane, pamięć i profesjonalne wykonanie	realizację interesu partyjnego

7.2. Protokół współpracy administracja - Sejmik

- **Karta potrzeb lokalnych:** Sejmik publikuje mierzalne problemy, nie listę życzeń instytucjonalnych.
- **Umowa wyniku terytorialnego:** administracja wskazuje właściciela, zasoby, termin, KPI i ryzyka.
- **Publiczne wystuchanie:** kandydaci na wojewodę, starostę i burmistrza odpowiadają na pytania Sejmiku i mieszkańców.
- **Kwartalny pulpit:** wynik, koszt, opóźnienia, ryzyka, skargi i decyzje korygujące.
- **Kanał alarmowy:** Sejmik lub panel obywatelski może uruchomić niezależny audyt przy przekroczeniu KRI.
- **Prawo inicjatywy:** wspólnota może zgłosić eksperyment, sandbox lub nową misję do finansowania warunkowego.

Zasada równowagi

Centralizacja wykonania ma zmniejszyć koszty, silosy i lokalne układy zamknięte.
Decentralizacja rozpoznania potrzeb ma zachować podmiotowość wspólnot.
Państwo wykonuje - wspólnota ocenia, inicjuje i współtworzy.

Źródła kluczowe: S1-S8, S10-S11

8

Prawo obywateli do dobrych wybieralnych organów władzy

Mandat jest usługą publiczną najwyższej odpowiedzialności

Obywatel ma nie tylko prawo oddać głos. Ma prawo do systemu, który pozwala rozpoznać kandydatów, porównać ich zdolności, zobaczyć wykonanie mandatu i skutecznie zareagować na nadużycie. Jednokadencyjność bez praw informacyjnych i kontrolnych mogłaby zmienić wybory w jednorazowy czek in blanco.

8.1. Dziesięć praw obywatela

Prawo	Treść
1. Prawo do jasnej kompetencji	wiadomo, kto odpowiada za decyzję i rezultat.
2. Prawo do uczciwego wyboru	jawne finansowanie, równy dostęp kandydatów i kontrola bramkarzy.
3. Prawo do informacji o kandydacie	kompetencje, konflikty, majątek, sieci zawodowe i wynik testów publicznych.
4. Prawo do kontraktu mandatu	cele, terminy, koszty, ryzyka i zasady korekty są znane przed wyborem.
5. Prawo do śladu decyzji	autor, podstawa, źródła, udział AI i zdania odrębne są rejestrowane.
6. Prawo do człowieka w pętli	istotna decyzja nie jest pozostawiona wyłącznie algorytmowi.
7. Prawo do wyjaśnienia i odwołania	obywatel rozumie decyzję i może ją zakwestionować.
8. Prawo do publicznego wyniku	pulpit pokazuje efekt, koszt efektu, ryzyko i stan korekty.
9. Prawo do audytu władzy	określona liczba obywateli może uruchomić audyt niezależny.
10. Prawo do ciągłości państwa	zmiana osoby nie może zniszczyć usług, danych, bezpieczeństwa ani zobowiązań.

8.2. Korekta obywatelska bez permanentnej kampanii

Jednokadencyjny mandat nie powinien być stale zakładnikiem sondaży, ale nie może być nieodwołalny. Proponowany mechanizm ma trzy stopnie: kwalifikowana petycja obywatelska, obligatoryjny audyt faktów oraz referendum odwoławcze tylko wtedy, gdy audyt potwierdzi ciężkie naruszenie kontraktu, prawa lub integralności. Ogranicza to zarówno bezkarność, jak i używanie odwołania do codziennej walki politycznej.

Źródła kluczowe: S2, S17-S20, S24

9 Kadry rezerwowe, reskilling i współpraca Gen Z-seniorzy

Pula następców musi istnieć przed otwarciem stanowiska

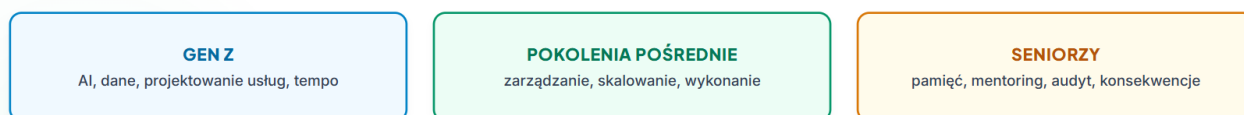
Rotacja bez przygotowanej puli kandydatów prowadzi do nominacji przypadkowych albo przejęcia stanowisk przez najlepiej zorganizowane sieci. Dlatego TechnoRepublika tworzy Krajową Rezerwę Kadr Publicznych - otwarty i aktualizowany system osób gotowych do pełnienia funkcji wybieralnych, kierowniczych i eksperckich.

9.1. Krajowa Rezerwa Kadr Publicznych

- **Otwarty dostęp:** zgłoszenie obywatelskie, zawodowe i środowiskowe; brak wyłączości partii.
- **Paszport kompetencji:** zweryfikowane doświadczenie, portfolio wyników, testy sytuacyjne, konflikty i poziom gotowości.
- **Akademia Misji:** prawo publiczne, strategia, finanse, AI, cyberbezpieczeństwo, komunikacja i etyka.
- **Symulacje:** gry kryzysowe, podejmowanie decyzji pod presją, red teaming i ćwiczenia przekazania.
- **Staż obserwacyjny:** shadowing w administracji bez prawa wydawania poleceń i bez uprzywilejowanego dostępu do konkursu.
- **Recertyfikacja:** aktualizacja wiedzy, majątku, konfliktów, kompetencji cyfrowych i gotowości co 24 miesiące.

REZERWA KADR 2G+: OD KOMPETENCJI DO FUNKCJI PUBLICZNEJ

Gen Z przyspiesza. Seniorzy zabezpieczają jakość. Pokolenia pośrednie skalują wykonanie.

Zasada antyfasadowa: realny zakres odpowiedzialności, co najmniej 1/3 składu i jawny wkład każdej grupy.

Rysunek 5. Proces budowania rezerwy kadr 2G+ dla funkcji publicznych.

9.2. Model 2G+ zamiast dekoracyjnego tandemu

TechnoSanacja słusznie traktuje Gen Z jako źródło kompetencji cyfrowych, a seniorów jako pamięć, standard i doświadczenie. Badania nad zespołami wiekowo zróżnicowanymi nie dają jednak podstaw do twierdzenia, że sam wiek automatycznie poprawia wynik. Korzyść pojawia się przy złożonym zadaniu, realnym wpływie, wspólnym celu i braku dyskryminacji. Dlatego model operacyjny musi obejmować także pokolenia pośrednie, które często posiadają największą zdolność skalowania, zarządzania i wykonania. [S4]

Grupa	Wkład	Zabezpieczenie przed fasadowością
Gen Z	AI, dane, cyber, projektowanie usług, szybkie uczenie	własny zakres rezultatu, budżet zadaniowy, prawo do zdania odrębnego
pokolenia pośrednie	zarządzanie, skalowanie, odpowiedzialność operacyjna, doświadczenie rynku	rola integratora i właściciela wykonania, nie niewidzialnego pośrednika
seniorzy	pamięć instytucjonalna, standard techniczny, mentoring, sieci zaufania	mandat audytowy i mentorskie veto bezpieczeństwa, bez patronatu personalnego

9.3. Reskilling przed objęciem funkcji

Każdy kandydat do funkcji objętej jednokadencyjnością powinien ukończyć moduł uzupełniający adekwatny do ryzyka stanowiska. Nie jest to egzamin ideologiczny, lecz minimum operacyjne: konstytucja i prawa obywatela, finanse publiczne, zarządzanie ryzykiem, cyberhigiena, praca z AI, konflikt interesów, komunikacja kryzysowa oraz protokół przekazania.

Źródła kluczowe: S4, S8, S19-S20, S23

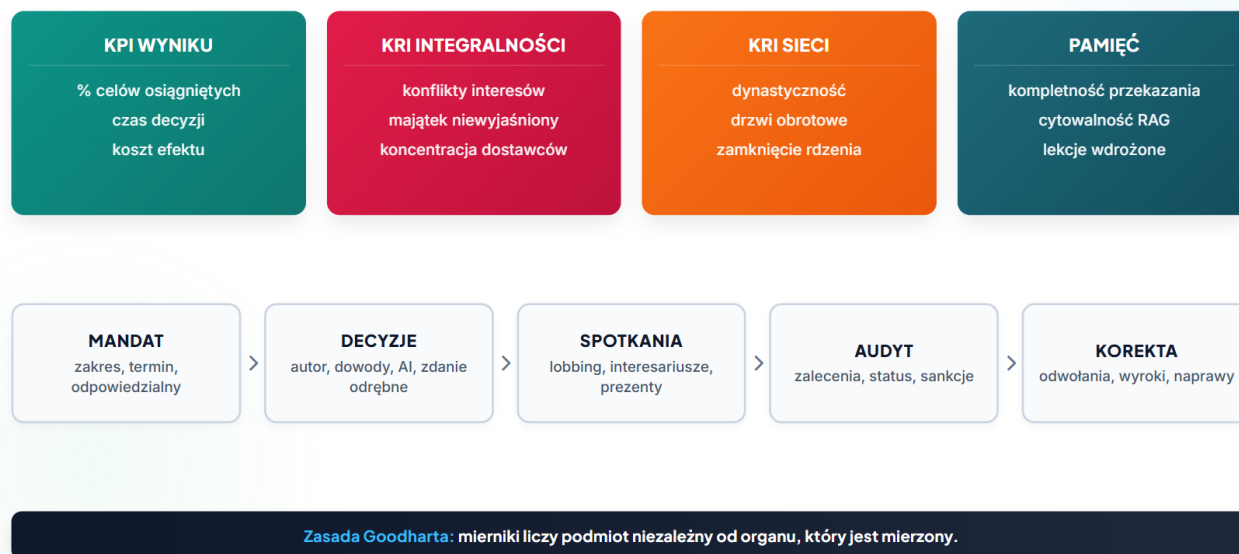
10

KPI, KRI, publiczny rejestr i niezależny audyt

Wynik bez ryzyka jest propagandą. Ryzyko bez wyniku jest bezwładem.

Publiczny monitoring ma pokazywać nie liczbę konferencji, spotkań i wydanych środków, lecz rzeczywisty rezultat, koszt jego osiągnięcia, ryzyko, odpowiedzialnego człowieka oraz działania korygujące. KPI mierzą wykonanie. KRI ostrzegają, że wynik może być pozorny, niebezpieczny lub osiągnięty przez przechwycenie systemu.

PUBLICZNY PULPIT FUNKCJI: WYNIK, RYZYKO, SIEĆ, PAMIĘĆ

Rysunek 6. Publiczny pulpit funkcji jednokadencyjnej.

10.1. Minimalny zestaw KPI

KPI	Definicja	Częstotliwość
realizacja kontraktu mandatu	odsetek celów osiągniętych zgodnie z jakością i terminem	kwartalnie
czas od sygnału do decyzji	mediana czasu od wykrycia problemu do decyzji właściciela	miesięcznie
koszt efektu publicznego	całkowity koszt podzielony przez mierzalny rezultat	kwartalnie
trwałość wykonania	odsetek rezultatów utrzymanych po 12 i 24 miesiącach	rocznie
jakość decyzji	odsetek decyzji uchylonych, poprawianych lub wymagających odszkodowania	kwartalnie
satysfakcja użytkowników	badanie doświadczenia obywatela po zakończeniu sprawy	ciągle + kwartalnie
kompletność przekazania	odsetek obowiązkowych elementów księgi i uprawnień przekazanych terminowo	przed i po zmianie
otwartość kadr	udział osób spoza dotychczasowego rdzenia sieci w rolach odpowiedzialnych	rocznie

10.2. Minimalny zestaw KRI

KRI	Sygnał alarmowy	Reakcja
niewyjaśniony wzrost majątku	odchylenie od dochodów i historii majątkowej	kontrola krzyżowa i postępowanie wyjaśniające
koncentracja sieci obsadzeń	powtarzalne wspólne podmioty, przełożeni, rodziny i dostawcy	audyt sieci i wstrzymanie nominacji
drzwi obrotowe	przejsie do podmiotu regulowanego lub kontrahenta	karencja, zakaz kontaktu, sankcja
koncentracja zamówień	nadmierny udział jednego wykonawcy lub opis pod jednego oferenta	audyt konkurencyjności i ponowienie procedury
utrata kluczowych kadr	odejście kompetentnych urzędników i wzrost konsultantów zewnętrznych	plan retencji i transfer wiedzy
ryzyko AI	halucynacje, bias, brak źródeł, incydenty bezpieczeństwa	wyłączenie funkcji, red team, obowiązkowy tryb manualny
przeciążenie odwołaniami	gwałtowny wzrost skarg i uchyień	przegląd modelu, procedury i kompetencji
zanik pamięci	brak aktualnych źródeł, dokumentów i uzasadnień w RAG	audyt repozytorium i sankcja za niewykonanie przekazania

10.3. Publiczny Rejestr Mandatów i Funkcji

- **Profil funkcji:** mandat, termin, zakres, wynagrodzenie, właściciel wyniku i zastępstwo.
- **Profil osoby:** kompetencje, historia funkcji, konflikty, oświadczenia majątkowe w zakresie jawnym i karencje.
- **Sieć powiązań:** podmioty, wspólne organy, spotkania lobbingowe, darowizny i umowy wymagające ujawnienia.
- **Rejestr decyzji:** karty decyzji, głosowania, zdania odrębne, źródła i udział AI.
- **Pulpit KPI/KRI:** wynik, ryzyko, audyty, status zaleceń i korekty.
- **Rejestr AI:** system, model, dostawca, cel, dane, testy, incydenty i odpowiedzialny człowiek.

10.4. Niezależność audytu

Audyt nie może zależeć finansowo ani kadrowo od organu mierzonego. Powinien mieć własny budżet konstytucyjny, dostęp do danych i logów, prawo zabezpieczenia materiału, ochronę sygnalistów, obowiązek publikacji syntezy oraz możliwość skierowania sprawy do sądu lub prokuratury. OECD podkreśla, że same reguły dotyczące konfliktu interesów i karencji są niewystarczające bez monitorowania i realnych sankcji. [S16, S20]

Zasada Goodharta

Gdy wskaźnik staje się celem osoby mierzonej, może przestać być dobrym miernikiem. Dlatego zestaw KPI/KRI musi być wielowymiarowy, okresowo zmieniany i liczony przez niezależny podmiot na podstawie danych źródłowych.

Źródła kluczowe: S4, S8, S16, S20

11 Polska mapa drogowa profesjonalnych organów wybieralnych

Najpierw zdolność, potem skala i zmiana konstytucyjna

Jednokadencyjności nie należy uruchamiać jedną ustawą i jednym dniem. Najpierw trzeba zbudować pamięć, rezerwę kadr, separację karier, publiczny rejestr, audyt oraz dane bazowe. Dopiero wtedy rotacja może zwiększać sprawczość zamiast niszczyć ciągłość.

POLSKA MAPA DROGOWA: PROFESJONALNE ORGANY WYBIERALNE

Skalowanie dopiero po dowodzie: wartość publiczna + bezpieczeństwo + prawa obywatela + zdolność przekazania.

Rysunek 7. Proponowana mapa drogowa wdrożenia w latach 2026-2038.

11.1. Faza 0 - baza, prawo i uczciwa debata (2026-2027)

- **Komisja ustrojowo-dowodowa:** konstytucjoniści, ekonomiści polityczni, cybernetycy, audytorzy, AI, administracja i reprezentanci wspólnot.
- **Mapa funkcji realnej władzy:** organy, spółki, fundacje, agencje, dostawcy, sieci doradcze i systemy informacyjne.
- **Baseline krążenia elit:** rotacja osób, stabilność sieci, dynastyczność, drzwi obrotowe i koncentracja stanowisk.
- **Projekt zasad praw obywatela:** wyjaśnienie, odwołanie, rejestr AI, audyt i ochrona prywatności.

11.2. Faza 1 - infrastruktura pamięci (2027-2028)

- Jednolity standard Karty Decyzji i Księgi Przekazania.
- Pilotaż RAG prawnego, strategicznego i audytowego na źródłach zatwierdzonych.
- Publiczny Rejestr Mandatów, Funkcji i Systemów AI.
- Suwerenne archiwum i wymagania przenoszalności danych w zamówieniach publicznych.

11.3. Faza 2 - separacja kariery politycznej i urzędniczej (2028-2029)

- Ustawa organiczna o służbie państwowej: otwarty nabór, przejrzysty awans i ochrona neutralności.
- Ustawowy limit stanowisk politycznych i gabinetów doradczych.
- Dyrektorzy przekazania, główni architekci danych i niezależni właściciele rejestrów.
- Zakaz uzależniania awansu urzędnika od osobistej rekomendacji polityka.

11.4. Faza 3 - pilotaże z ewaluacją kontrfaktyczną (2029-2031)

- Jednokadencyjne RN i zarządy w wybranych SSP z kadencją kohortową.
- Dwie agencje misyjne z kontraktem wyniku, RAG, KPI/KRI i pełnym audytem.
- Dwa regiony testujące protokół Sejmik - administracja państwowa.
- Losowane panele obywatelskie oceniające przejrzystość, nie bieżącą popularność.

11.5. Faza 4 - pakiet konstytucyjny i referendum (2031-2033)

- Projekt długości i przesunięcia kadencji dla Prezydenta, Senatu i Sądu Najwyższego.
- Konstytucyjna ochrona zawodowej służby państwowej i niezależnego audytu.
- Trzy blokady konwersji władzy oraz zasady odpowiedzialności po kadencji.
- Referendum po publikacji wyników pilotaży, kosztów, ryzyk i wariantów alternatywnych.

11.6. Faza 5 - pierwszy cykl i uczenie się (2033-2038)

- Wdrożenie kohortowe bez jednoczesnej wymiany wszystkich organów.
- Audyty 100 i 365 dni oraz pełna ewaluacja końca kadencji.
- Raport o realnym krążeniu: osoby, funkcje, struktura sieci i przepływ majątku.
- Konstytucyjny przegląd działania systemu po pierwszym pełnym cyklu, bez automatycznego rozszerzania.

11.7. Warunki brzegowe skalowania

Warunek	Pytanie kontrolne
wartość publiczna	czy pilotaż poprawił wynik dla obywatela, a nie tylko rotację osób?
ciągłość	czy usługi, bezpieczeństwo i projekty przetrwały zmianę kierownictwa?
integralność	czy spadły wskaźniki konwersji majątkowej, dynastyczności i drzwi obrotowych?
pamięć	czy następca otrzymał pełny kontekst i mógł działać od pierwszego dnia?
prawa obywatela	czy AI, rejestry i audyt były zrozumiałe, proporcjonalne i zaskarżalne?
koszt	czy system kontroli nie stał się droższy niż wartość uzyskanej poprawy?

A

Pakiet trzech blokad i substytut reelekcji

Minimalny pakiet, bez którego jednokadencyjność jest niebezpieczna

A.1. Audyt konwersji majątkowej po funkcji

Element	Standard programu
horyzont	wejście, corocznie, wyjście, T+2 lata, T+5 lat; dłużej przy postępowaniu
zakres	majątek, zobowiązania, beneficjenci rzeczywiści, darowizny, zlecenia, udziały, prawa do IP i korzyści osób bliskich
tryb	automatyczne kontrole krzyżowe + postępowanie człowieka + prawo wyjaśnienia i odwołania
jawność	publiczna synteza; pełne dane chronione i dostępne audytowi/sądowi
sankcja	zwrot korzyści, utrata odprawy, zakaz funkcji, odpowiedzialność cywilna i karna zależnie od naruszenia

A.2. Zakaz sukcesji krewniczej i sieciowej

Zakaz nie może opierać się na niejasnym oskarżeniu o „układ”. Musi używać obiektywnych kryteriów: pokrewieństwo i wspólne gospodarstwo domowe, wspólna własność lub organ spółki, bezpośrednia relacja przełożony-podwładny, wspólne finansowanie kampanii, umowa lobbingowa, trwała zależność ekonomiczna albo udział w organie, który kontroluje selekcję. Decyzja o wyłączeniu musi być uzasadniona i zaskarżalna.

A.3. Rotacja podmiotów zależnych od państwa

Kadencje zarządów i RN powinny być przesunięte względem kadencji Prezydenta, aby nie tworzyć jednego momentu przejęcia całej domeny publicznej. Jednocześnie członkowie organów nie mogą automatycznie przechodzić między podmiotami tej samej grupy, omijając zasadę jednej kadencji. Rejestr powinien wykrywać równoważność funkcjonalną i powiązania kapitałowe.

A.4. Substytut dyscypliny reelekcyjnej - mechanizm 6S

S	Mechanizm	Co zastępuje
1	Selekcja na wejściu	odsiew przypadkowości i podniesienie jakości puli
2	Sformalizowany kontrakt wyniku	obietnicę wyborczą bez właściciela
3	Stały pomiar KPI/KRI	okresową ocenę dopiero w kampanii
4	Samodzielny audyt i sygnaliści	informację zależną od mediów lub przeciwników
5	Sankcja majątkowo-karna po kadencji	groźbę utraty reelekcji
6	Sterowana korekta obywatelska	niemożność zatrzymania ciężkiego naruszenia przed końcem kadencji

B

Karta standardu przekazania funkcji

Jednolity protokół dla każdej kadencji

Obszar	Minimalna zawartość przekazania
mandat i cele	stan realizacji, odchylenia, decyzje wymagające korekty
prawo i zobowiązania	akty, postępowania, terminy, umowy, spory i ryzyka prawne
finanse	budżet, zobowiązania, rezerwy, ryzyka, gwarancje, koszty cyklu życia
ludzie i kompetencje	kluczowe role, wakaty, ryzyko odejścia, plan sukcesji zawodowej
dane i AI	rejestry, modele, uprawnienia, dostawcy, incydenty, wyniki testów
bezpieczeństwo	plany ciągłości, infrastruktura krytyczna, tajemnice, punkty awarii
interesariusze	formalni partnerzy, konflikty, kontakty lobbingowe i zależności
lekcje	co działało, czego nie powtarzać, nierozstrzygnięte spory i zdania odrębne
pierwsze 100 dni	decyzje pilne, kalendarz obowiązkowy, kamienie milowe i kanały alarmowe

Odpowiedzialność za przekazanie

Księgę przekazania przygotowuje korpus i system informacyjny, nie wyłącznie odchodzący organ. Odmowa współpracy nie może zatrzymać państwa. Brak danych lub świadome zniszczenie kontekstu stanowi odrębne naruszenie odpowiedzialności publicznej.

Konkluzje

Hasło główne

Państwo pamięta. Ludzie rotują. Odpowiedzialność zostaje.

Władza nie może być zawodem dożywotnim ani dziedziczną siecią. TechnoRepublika wprowadza jedną kadencję dla kluczowych funkcji publicznych, otwiera dostęp do odpowiedzialności i uruchamia stały doływ nowych kompetencji. Jednocześnie chroni ciągłość państwa dzięki zawodowej administracji, AI wspierającej pamięć, obowiązkowemu przekazaniu i niezależnemu audytowi.

Jedna kadencja nie oznacza bezkarnej ostatniej kadencji. Każdy mandat ma kontrakt wyniku, publiczne KPI i KRI, ślad decyzji, audyt majątkowy oraz odpowiedzialność trwającą po odejściu. Krewny, wspólnik ani lojalny pośrednik nie może przejąć stanowiska jako figurant. Rotacja obejmuje także spółki i instytucje zależne od państwa.

Nowe kadry przygotowuje Krajowa Rezerwa Kadr Publicznych. Gen Z wnosi AI, dane i szybkość uczenia. Seniorzy wnoszą pamięć, standard i ocenę konsekwencji. Pokolenia pośrednie zapewniają skalowanie i wykonanie. Wspólnie tworzą państwo, które wymienia ludzi bez utraty zdolności.

Wskazówki komunikacyjne

Zastosowanie	Hasło
hero	Jedna kadencja. Wiele talentów. Jedna pamięć państwa.
diagnoza	Nie wystarczy wymienić nazwiska, gdy sieć pozostaje ta sama.
AI	AI pamięta źródła. Człowiek podejmuje decyzję.
odpowiedzialność	Koniec kadencji nie kończy odpowiedzialności.
pokolenia	Młodzi przyspieszają. Seniorzy chronią jakość. Państwo korzysta z obu.
wezwanie	Zgłoś kompetencje. Wejdź do rezerwy kadr TechnoRepubliki.

C

Rozszerzony słownik terminów i pojęć

Definicje kontekstowe dla modelu jednokadencyjności i kontrolowanego krążenia kadr

Słownik porządkuje pojęcia użyte w opracowaniu oraz terminy konieczne do zrozumienia ich funkcji ustrojowej. Definicje nie są oderwanymi hasłami encyklopedycznymi: wskazują, jak dany termin działa w systemie jednokadencyjności, pamięci instytucjonalnej, rozliczalności, bezpiecznego wykorzystania AI i przygotowania nowych kadr.

Porządek: hasła są ułożone alfabetycznie w pięciu domenach. Pojęcia anglojęzyczne zachowano tam, gdzie funkcjonują jako utrwalone nazwy metod lub standardów; polski odpowiednik podano w nazwie albo definicji.

C.1. Ustrój, mandat i krążenie elit

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
1	Akceleracja krążenia kadr	Celowe przyspieszenie dopływu nowych, przygotowanych osób do odpowiedzialności publicznej przy jednoczesnym zachowaniu pamięci, standardów i zdolności wykonawczej państwa.
2	Domena władzy realnej	Pełny zbiór stanowisk, instytucji, spółek, fundacji, agencji, dostawców i sieci doradczych, przez które faktycznie rozdziela się zasoby, nominacje i decyzje — szerzej niż katalog urzędów konstytucyjnych.
3	Drzwi obrotowe	Przepływ osób między polityką, administracją, regulowanym biznesem i doradztwem, mogący zamieniać wpływ publiczny w prywatną korzyść lub utrzymywać tę samą sieć władzy.
4	Dyscyplina reelekcyjna	Bodziec skłaniający urzędującego do zabiegania o ocenę wyborców, ponieważ może ponownie ubiegać się o mandat. Przy jednej kadencji zastępuje ją mechanizm 6S.
5	Elita rządząca	Zorganizowana mniejszość sprawująca formalną lub faktyczną władzę nad kluczowymi decyzjami, zasobami i nominacjami.
6	Elita władzy	Spleciony krąg szczytów polityki, gospodarki i aparatu wykonawczego, którego członkowie wymieniają role i podtrzymują wspólne interesy.
7	Figurant	Osoba formalnie obejmująca funkcję, lecz działająca w interesie poprzednika, jego krewnych, współników lub sieci. Sama zmiana nazwiska nie stanowi wtedy rzeczywistej rotacji.
8	Formuła polityczna	Doktryna lub uzasadnienie moralno-prawne, przez które elita legitymizuje władzę. W projekcie mandat ma być dodatkowo związany mierzalnym kontraktem wyniku.
9	Funkcja wybieralna	Urząd obsadzany w wyborach powszechnych lub pośrednich, posiadający czasowy mandat polityczny i podlegający publicznemu rozliczeniu.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
10	Inkumbencja	Przewaga urzędującego wynikająca z rozpoznawalności, dostępu do zasobów, informacji, nominacji i kanałów komunikacji.
11	Jedna osoba - jedna kadencja	Operacyjna zasada zakazująca tej samej osobie ponownego pełnienia tej samej lub funkcjonalnie równoważnej funkcji po przerwie.
12	Jednokadencyjność	Ustrój jednej, nieodnawialnej kadencji dla wskazanych funkcji, uzupełniony rotacją domeny zależnej, pamięcią instytucjonalną, otwartą selekcją, audytem i odpowiedzialnością po odejściu.
13	Kadencja	Z góry określony okres wykonywania mandatu lub funkcji. W modelu ma być wystarczająco długi do realizacji kontraktu, ale nie może tworzyć zawodowej własności stanowiska.
14	Kadencja kohortowa	System, w którym skład organu odnawia się częściami w różnych terminach. Zapobiega jednoczesnej wymianie całego zespołu i ogranicza możliwość przejęcia pełnej domeny zależnej.
15	Karencja	Okres po odejściu z funkcji, w którym ogranicza się przejście do podmiotu objętego wcześniejszymi decyzjami lub nadzorem. Chroni przed konfliktem interesów i drzwiami obrotowymi.
16	Klasa polityczna	Warstwa osób stale funkcjonujących wokół obsadzania i wykonywania władzy politycznej; może odtwarzać się mimo rotacji formalnych stanowisk.
17	Kontrelita	Zorganizowana grupa kompetentna do przejęcia odpowiedzialności i przedstawienia alternatywnego programu. Bez kontrelit wymiana może pozostać pozorna.
18	Konwersja władzy	Przekształcanie stanowiska, informacji, wpływu lub sieci zbudowanej w sektorze publicznym w majątek, kontrakty, prawa do IP, nominacje albo korzyści dla osób powiązanych.
19	Krążenie elit	Wymiana osób i grup zajmujących pozycje władzy oraz otwieranie kanałów awansu dla nowych kompetencji. Jakość krążenia ocenia się także po trwałości sieci i reguł dostępu.
20	Mandat nieodnawialny	Mandat, którego ta sama osoba nie może uzyskać ponownie dla tej samej lub równoważnej funkcji; ograniczenie obejmuje również obejście przez funkcję zastępczą.
21	Mandat publiczny	Czasowe upoważnienie do działania w imieniu wspólnoty, związane z zakresem kompetencji, kontraktem wyniku, śladem decyzji i możliwością rozliczenia.
22	Monopol nominacyjny	Kontrola wąskiej grupy nad dostępem do stanowisk i ścieżką awansu, utrudniająca wejście kompetentnym osobom spoza istniejącej sieci.
23	Multinomenklatura	System, w którym wiele formalnie odrębnych środowisk reprodukuje podobny mechanizm doboru swoich ludzi, dzielenia stanowisk i blokowania otwartego naboru.
24	Nieprzenoszalność sieci	Wymóg, aby następca nie był jedynie nośnikiem interesów, zależności i personelu poprzednika; rotacja ma obejmować relacje umożliwiające faktyczne sterowanie.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
25	Oligarchizacja	Proces koncentracji realnej władzy w małej, samoodtworzącej się grupie, która kontroluje informację, nominacje i zasoby mimo formalnie demokratycznych procedur.
26	Otwarta brama wejścia	Przejrzysty mechanizm dopuszczania nowych kandydatów przez jawne kryteria, otwarty nabór, walidację kompetencji i dostęp do przygotowania.
27	Patronat polityczny	Obsadzanie stanowisk i rozdzielanie zasobów na podstawie lojalności politycznej lub osobistej zamiast kompetencji, mandatu i mierzalnego wyniku.
28	Polityka jako zawód	Stałe utrzymywanie pozycji życiowej przez kolejne funkcje polityczne. Projekt dopuszcza doświadczenie publiczne, lecz rozdziela służbę zawodową od dożywotniej własności mandatu.
29	Polityzacja administracji	Podporządkowanie naboru, awansu i działania urzędników bieżącej lojalności partyjnej, osłabiające neutralność, pamięć i zdolność wykonawczą państwa.
30	Przechwycenie państwa	Sytuacja, w której reguły, instytucje i zasoby publiczne są kształtowane dla trwałych korzyści prywatnej sieci zamiast dobra wspólnego.
31	Reelekcja	Ponowny wybór tej samej osoby na tę samą funkcję. Materiał analizuje zarówno jej funkcję dyscyplinującą, jak i ryzyko kumulowania przewagi urzędującego.
32	Reprodukcja elit	Odtwarzanie tych samych osób, rodzin, sieci, sposobów rekrutacji i przywilejów mimo zmiany nazw stanowisk lub ustroju.
33	Rotacja domeny zależnej	Objęcie zasadą zmiany nie tylko głównego urzędu, lecz także zarządów, rad nadzorczych, agencji, fundacji i innych podmiotów zależnych od jego decyzji.
34	Równoważność funkcjonalna stanowisk	Ocena, czy dwie różnie nazwane funkcje dają w praktyce podobną władzę, dostęp do zasobów i wpływ. Zapobiega obchodzeniu limitu kadencji przez zmianę tytułu.
35	Selekcja elit	Proces wyłaniania osób do odpowiedzialności publicznej. W modelu obejmuje otwartą rekrutację, ocenę kompetencji, symulacje, jawność profilu i reguły konfliktu interesów.
36	Spiżowe prawo oligarchii	Teza Roberta Michelsa, że każda duża organizacja wytwarza kierowniczą oligarchię dzięki przewadze wiedzy, aparatu i kontroli informacji. Uzasadnia projektowanie mechanizmów antyoligarchicznych od początku.
37	Sukcesja krewniacza	Przejęcie stanowiska lub korzyści przez krewnego albo osobę prowadzącą wspólne gospodarstwo domowe z dotychczasowym decydem.
38	Sukcesja sieciowa	Przejęcie funkcji przez współnika, podwładnego, finansującego, lobbystę lub innego trwałego uczestnika sieci zależności poprzednika.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
39	Zawodowa własność stanowiska	Nieformalna praktyka traktowania urzędu jako stałego składnika kariery, statusu i dochodu, a nie czasowego zobowiązania wobec wspólnoty.

C.2. Kadry, administracja i przekazanie funkcji

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
1	Administracja zawodowa	Stały, profesjonalny i politycznie neutralny korpus wykonawczy, który zachowuje wiedzę i zdolność działania mimo rotacji organów politycznych.
2	Akademia Misji	Program przygotowania kandydatów do służby publicznej obejmujący prawo, strategię, finanse, AI, cyberbezpieczeństwo, komunikację i etykę.
3	Ciągłość państwa	Zdolność utrzymania prawa, usług, bezpieczeństwa, zobowiązań, danych i wykonania podczas zmiany osób pełniących funkcje.
4	Dyrektor przekazania	Niezależna rola odpowiedzialna za przygotowanie procesu sukcesji, kontrolę kompletności księgi przekazania i zamknięcie wykrytych luk.
5	Funkcja ciągła	Rola zawodowa wymagająca trwałości kompetencji i pamięci, np. audyt, architektura danych, dyrekcja generalna lub służby bezpieczeństwa; nie powinna podlegać automatycznej rotacji politycznej.
6	Funkcja polityczna	Czasowa rola kierownicza wyznaczająca cele i ponosząca odpowiedzialność publiczną; podlega kadencji, jawności i ograniczeniu możliwości ponownego objęcia.
7	Główny architekt danych	Zawodowa funkcja dbająca o standardy, identyfikatory, interoperacyjność, jakość i przenoszalność danych w całym systemie publicznym.
8	Kadry rezerwowe	Sprawdzona pula osób przygotowanych do czasowego lub stałego objęcia funkcji bez awaryjnego sięgania po zamknięte sieci nominacyjne.
9	Karta standardu przekazania funkcji	Minimalny, jednolity wykaz informacji przekazywanych następcy: mandat, prawo, finanse, ludzie, dane i AI, bezpieczeństwo, interesariusze, lekcje oraz pierwsze 100 dni.
10	Korpus służby państwowej	Profesjonalna warstwa urzędnicza utrzymująca standard wykonania i neutralność pomiędzy kolejnymi kadencjami organów wybieralnych.
11	Krajowa Rezerwa Kadr Publicznych	Otwarty system identyfikacji, przygotowania, certyfikacji i mobilizacji kandydatów do funkcji publicznych oraz zespołów misyjnych.
12	Księga decyzji	Uporządkowany rejestr najważniejszych rozstrzygnięć wraz z przesłankami, źródłami, wariantami, ryzykami, zdaniem odrębnymi i właścicielem decyzji.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
13	Księga przekazania	Aktualizowany zestaw wiedzy operacyjnej niezbędnej do przejęcia funkcji, tworzony przez korpus i system informacyjny, a nie wyłącznie przez odchodzący organ.
14	Mentoring	Planowe przekazywanie wiedzy i standardów przez bardziej doświadczoną osobę kandydatowi lub następcy, bez przenoszenia nieformalnej władzy.
15	Mentorskie veto bezpieczeństwa	Możliwość zgłoszenia formalnego, udokumentowanego ostrzeżenia przez doświadczonego mentora; wstrzymuje ryzykowny krok do czasu przeglądu, ale nie tworzy ukrytego ośrodka decyzyjnego.
16	Mobilność między misjami	Przepływ specjalistów między czasowymi zadaniami publicznymi bez budowania dożywotniej kariery politycznej w tej samej domenie.
17	Neutralność polityczna służby	Wymóg wykonywania prawa i zadań państwa bez uzależniania awansu, zatrudnienia i jakości obsługi od lojalności partyjnej.
18	Ochrona sygnalisty	Zabezpieczenie osoby zgłaszającej nieprawidłowość przed odwetem oraz zapewnienie bezpiecznego kanału, niezależnej weryfikacji i informacji zwrotnej.
19	Otwarty nabór	Konkurencyjna rekrutacja z publicznym opisem funkcji, wymaganiami, kryteriami oceny i możliwością kontroli przebiegu.
20	Paszport kompetencji	Przenośny, weryfikowalny profil umiejętności, doświadczeń, certyfikatów, wyników symulacji i ograniczeń kandydata.
21	Plan sukcesji zawodowej	Plan obsady ról ciągłych, zastępstw, transferu wiedzy i rozwoju następców, który nie przesądza politycznego następstwa mandatu.
22	Pokolenia pośrednie	Grupy między Gen Z a seniorami, wnoszące doświadczenie wykonawcze, zarządzanie skalą i zdolność łączenia strategii z codzienną realizacją.
23	Profesjonalizacja funkcji wybieralnej	Podniesienie jakości sprawowania mandatu przez przygotowanie, standardy, zaplecze eksperckie, dane i rozliczalność — bez zamiany mandatu w dożywotni zawód.
24	Protokół gotowości	Dokument podpisywany przed zmianą władzy, potwierdzający stan danych, uprawnień, zobowiązań, bezpieczeństwa, planów ciągłości i nierozwiązanych luk.
25	Recertyfikacja	Okresowa ponowna ocena wiedzy, umiejętności i gotowości kandydata lub członka rezerwy kadr.
26	Reskilling	Przekwalifikowanie lub uzupełnienie kompetencji przed objęciem nowej roli, zwłaszcza w obszarach AI, danych, cyberbezpieczeństwa i prawa publicznego.
27	Rezerwa kompetencji	Baza sprawdzonych ekspertów gotowych do wsparcia misji, kryzysu, audytu albo czasowego zastępstwa.
28	Separacja karier	Instytucjonalne rozdzielenie ścieżki politycznej od zawodowej służby państwowej, aby rotacja mandatów nie niszczyła korpusu, a korpus nie stawał się zapleczem partyjnym.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
29	Shadowing - staż obserwacyjny	Uczenie się przez towarzyszenie osobie pełniącej funkcję i obserwowanie procesów bez prawa wydawania decyzji ani poleceń.
30	Transfer wiedzy	Zaplanowane przekazanie następcy dokumentów, kontekstu, relacji, ryzyk i lekcji w sposób możliwy do sprawdzenia i ponownego użycia.
31	Ucieczka wiedzy	Utrata kontekstu, doświadczenia i zdolności wykonawczej wraz z odejściem osób, nieudokumentowaniem decyzji lub zablokowaniem dostępu do systemów.
32	Właściciel rejestru	Jednoznacznie wskazana, niezależna funkcja odpowiadająca za jakość, aktualność, dostępność i integralność rejestru publicznego.
33	Zastępstwo kryzysowe	Z góry zaprojektowany sposób czasowego przejęcia obowiązków po nagłej utracie obsady, awarii lub konflikcie interesów.

C.3. AI, dane i pamięć instytucjonalna

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
1	AI wspomagająca	Sztuczna inteligencja przygotowująca wyszukiwanie, analizę, warianty lub kontrolę, lecz pozostawiająca cel, ocenę ryzyka i ostateczną decyzję odpowiedzialnemu człowiekowi.
2	Archiwum suwerenne	Repozytorium, nad którym państwo zachowuje formaty, klucze, logi, kopie i realną możliwość migracji niezależnie od bieżącego kierownictwa i dostawcy.
3	Automatyzacja rutyn administracyjnych	Wysoki poziom automatyzacji zadań powtarzalnych, takich jak klasyfikacja, kontrola kompletności, anonimizacja i pilnowanie terminów, przy kontroli jakości i inspekcji losowej.
4	Bias — stronniczość	Systematyczne zniekształcenie danych lub modelu, które prowadzi do nierzetelnych albo nierównych wyników. Musi być testowane przed wdrożeniem i podczas eksploatacji.
5	Cztery repozytoria RAG	Podział wiedzy na warstwę prawną, operacyjną, strategiczną i uczenia się; każda ma odrębne źródła, uprawnienia, reguły aktualizacji i odpowiedzialność.
6	Decyzja indywidualna	Rozstrzygnięcie dotyczące konkretnej osoby, np. świadczenia, licencji, podatku lub sankcji. AI może wspierać, ale wymagany jest człowiek, wyjaśnienie, ślad dowodowy i odwołanie.
7	Decyzja strategiczna	Rozstrzygnięcie dotyczące obrony, energii, inwestycji, użycia siły lub polityki makro. AI wyłącznie wspomaga organ posiadający mandat konstytucyjny.
8	Elektroniczne zarządzanie dokumentacją	Systemowe zarządzanie całym cyklem dokumentu: identyfikatorem, metadanymi, wersją, podpisem, relacjami, retencją, dostępem i historią użycia — nie samo skanowanie papieru.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
9	Graf wiedzy	Sieć powiązań dokumentów, decyzji, osób, budżetów, zobowiązań i ryzyk, umożliwiająca analizę zależności oraz wyszukiwanie kontekstowe.
10	Halucynacja modelu	Wygenerowanie przez AI treści pozornie wiarygodnej, lecz nieopartej na źródle lub sprzecznej z faktami. Ograniczają ją RAG, cytaty, odmowa odpowiedzi i weryfikacja człowieka.
11	Human-in-command	Zasada realnego dowodzenia przez człowieka: rozumie on ograniczenia modelu, może zatrzymać lub zmienić rekomendację i ponosi odpowiedzialność za decyzję.
12	Identyfikator sprawy	Jeden trwały numer przypisany sprawie w całym państwie, pozwalający łączyć dokumenty i działania bez duplikacji między urzędami i dostawcami.
13	Interoperacyjność	Zdolność instytucji i systemów do wymiany danych, wspólnego rozumienia ich znaczenia oraz współdziałania zgodnie z mandatem i kontrolą dostępu.
14	Jedno źródło prawdy	Uzgodniony, autorytatywny zapis stanu sprawy, danych lub decyzji, z którego korzystają różne systemy zamiast utrzymywać sprzeczne kopie.
15	Klasyfikacja bezpieczeństwa	Przypisanie informacji poziomu ochrony i zasad dostępu odpowiednich do szkody, jaką mogłoby wywołać jej ujawnienie, zmiana lub utrata.
16	Lock-in dostawcy	Zależność od jednego producenta utrudniająca migrację danych, zmianę systemu, niezależny audyt lub utrzymanie usług. Ograniczają ją otwarte standardy, API i przenoszalność.
17	Log decyzji AI	Chronologiczny zapis promptu, źródeł, wersji modelu, odpowiedzi, poprawek człowieka i ostatecznego uzasadnienia, umożliwiający audyt i odtworzenie procesu.
18	Metadane	Dane opisujące dokument lub rekord, m.in. autora, datę, status, podstawę prawną, wersję, poziom dostępu i relacje z innymi obiektami.
19	Model językowy	System generujący i analizujący język na podstawie wzorców wyuczonych z danych. Nie jest archiwum ani źródłem prawa i musi wskazywać podstawę odpowiedzi.
20	Monitoring systemu AI	Ciągła obserwacja trafności, błędów, incydentów, zmian danych, wykorzystania i wpływu systemu po wdrożeniu.
21	Odmowa odpowiedzi	Bezpieczne zachowanie RAG, gdy brak aktualnego, uprawnionego lub wystarczającego źródła. Jest lepsze od generowania pewnie brzmiącej hipotezy.
22	Odtwarzalność decyzji	Możliwość ustalenia, jakie dane, dokumenty, wersje modeli, reguły, rekomendacje i osoby uczestniczyły w konkretnym rozstrzygnięciu.
23	Otwarte standardy	Publicznie dostępne reguły formatów i komunikacji umożliwiające interoperacyjność, konkurencję dostawców, migrację i niezależny audyt.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
24	Plan awaryjny AI	Procedura wyłączenia modelu i kontynuowania procesu w trybie manualnym, z zachowaniem dostępu do danych, odpowiedzialności i usług krytycznych.
25	Poziom pewności	Jawna informacja o sile podstawy odpowiedzi, jakości źródeł i niepewności modelu; nie zastępuje oceny prawnej ani decyzji człowieka.
26	Prompt	Polecenie lub zestaw instrukcji przekazywany modelowi AI. W procesie publicznym jego treść i zmiany mogą podlegać logowaniu.
27	Prompt injection	Atak polegający na umieszczeniu w danych lub poleceniu instrukcji skłaniającej model do pominięcia reguł, ujawnienia danych albo użycia nieuprawnionego źródła.
28	Przenoszalność danych	Techniczna i prawna możliwość wyeksportowania danych, metadanych i historii w użytecznym formacie oraz przeniesienia ich do innego systemu.
29	Pętla decyzyjna	Sekwencja: dane → wiedza → decyzja → wykonanie → wynik → korekta. Jej skrócenie ma zwiększać sprawczość bez osłabienia kontroli.
30	RAG operacyjny	Repozytorium procedur, instrukcji, umów, zasobów, kontaktów kryzysowych i stanu wykonania wspierające bieżące działanie administracji.
31	RAG prawny	Repozytorium aktualnych aktów, orzeczeń, interpretacji, wersji historycznych i relacji między normami, z kontrolą obowiązywania i uprawnień.
32	RAG strategiczny	Repozytorium scenariuszy, map ryzyka, gier strategicznych, założeń i wskaźników interesu narodowego.
33	RAG uczenia się	Repozytorium audytów, incydentów, skarg, odwołań, błędów modeli i lekcji z projektów, służące korekcie systemu.
34	Rejestr systemów AI	Publiczna lub kontrolowana ewidencja systemów używanych przez państwo, zawierająca właściciela, cel, dane, dostawcę, wersję, ryzyko, zakres decyzji, testy i termin przeglądu.
35	Retencja	Reguła określająca, jak długo dokumenty, logi i dane są przechowywane, kiedy mogą zostać usunięte oraz kto zatwierdza wyjątek.
36	Wersjonowanie	Zachowywanie kolejnych wersji dokumentów, danych, modeli i reguł wraz z autorem i czasem zmiany; stare wersje nie znikają i można je porównać.
37	Wyciek danych	Nieuprawnione ujawnienie, skopiowanie lub przestanie informacji. System AI musi być testowany także pod kątem wydobywania danych przez polecenia i integracje.
38	Wykonywalna pamięć państwa	Pamięć zapisana w strukturach, rejestrach, procedurach i relacjach tak, aby następca mógł rzeczywiście kontynuować działanie, a nie tylko przeczytać archiwum.
39	Zasada źródło nad modelem	Reguła, według której autorytetem pozostaje aktualne, uprawnione źródło, a nie wygenerowana odpowiedź. Brak podstawy skutkuje odmową lub oznaczeniem hipotezy.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
40	Zero trust	Model bezpieczeństwa bez domyślnego zaufania: każdy dostęp, użytkownik, system i urządzenie są weryfikowane, ograniczane do minimum i monitorowane.
41	Ślad decyzji	Pełny łańcuch danych, źródeł, wariantów, rekomendacji, zatwierdzeń i zmian pozwalający odtworzyć, dlaczego i przez kogo podjęto rozstrzygnięcie.

C.4. Audyt, wskaźniki i odpowiedzialność

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
1	Audyt algorytmiczny	Niezależna ocena danych, celu, wersji, trafności, stronniczości, odporności, wpływu na prawa i możliwości odwołania od systemu AI.
2	Audyt faktów	Obowiązkowe, udokumentowane ustalenie stanu faktycznego po spełnieniu kryteriów korekty obywatelskiej, poprzedzające decyzję o referendum odwoławczym.
3	Audyt majątkowy	Badanie zmian majątku, zobowiązań, darowizn, udziałów, praw do IP, kontraktów i korzyści osób powiązanych przed kadencją, w jej trakcie oraz po odejściu.
4	Audyt sieci	Analiza powiązań rodzinnych, kapitałowych, zawodowych, finansowych i lobbingowych w celu wykrycia pozornej rotacji oraz konfliktów interesów.
5	Audytowalność	Cecha systemu, który pozostawia wystarczające dane, logi, dokumenty, wersje i odpowiedzialności, aby niezależny podmiot mógł sprawdzić jego działanie.
6	Beneficjent rzeczywisty	Osoba, która faktycznie kontroluje podmiot lub ostatecznie czerpie z niego korzyść, nawet jeśli formalne udziały albo stanowiska należą do pośredników.
7	Czerwona flaga	Sygnał ostrzegawczy, np. nagły wzrost majątku, powtarzalne nominacje z jednej sieci, nierozliczone zalecenie albo koncentracja kontraktów.
8	Dashboard publiczny	Czytelny pulpit publikujący aktualne KPI, KRI, wykonanie zaleceń, status audytów i korekt z podaniem źródła oraz daty aktualizacji.
9	Ewaluacja kontrfaktyczna	Ocena skutku przez porównanie wyniku reformy z wiarygodnym scenariuszem tego, co wydarzyłoby się bez niej, np. w grupie porównawczej lub fazowanym pilotażu.
10	Konflikt interesów	Sytuacja, w której interes prywatny, rodzinny, zawodowy, finansowy lub sieciowy może wpływać na bezstronność decyzji publicznej.
11	Kontrakt wyniku	Sformalizowany opis rezultatu mandatu, mierników, terminów, budżetu, ryzyk, właścicieli danych i konsekwencji odchylenia.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
12	Kontrola krzyżowa	Automatyczne lub manualne porównanie informacji z różnych rejestrów w celu wykrycia niespójności, ukrytych powiązań lub nieujawnionej korzyści.
13	Koszt efektu publicznego	Relacja nakładów do mierzalnej korzyści społecznej, wykorzystywana do oceny sprawności, a nie tylko zgodności wydatku z procedurą.
14	Niezależny audyt	Kontrola wykonywana przez podmiot odrębny od właściciela celu i wykonawcy, z dostępem do danych, ochroną ustaleń oraz obowiązkiem odpowiedzi na zalecenia.
15	Odpowiedzialność ex post	Rozliczenie po zakończeniu działania lub kadencji, obejmujące wynik, majątek, decyzje, naruszenia i wykonanie obowiązków przekazania.
16	Odpowiedzialność majątkowo-karna	Możliwość zwrotu korzyści, utraty odprawy, zakazu pełnienia funkcji oraz odpowiedzialności cywilnej lub karnej zależnie od naruszenia.
17	Prawo do odwołania	Możliwość zakwestionowania decyzji przed kompetentnym, niezależnym organem, uzyskania dostępu do podstawy rozstrzygnięcia i skutecznej korekty błędu.
18	Prawo Goodharta	Ostrzeżenie, że gdy wskaźnik staje się jedynym celem, może przestać dobrze mierzyć rzeczywistość. Dlatego KPI łączy się z KRI, audytem jakościowym i kontrolą danych.
19	Publiczny Rejestr Mandatów, Funkcji i Systemów AI	Planowana ewidencja łącząca osoby, funkcje, okresy mandatu, powiązania, systemy AI, odpowiedzialność i podstawowe dane audytowe.
20	Pętla audytowa	Ciąg: wykrycie sygnału → weryfikacja → ustalenie odpowiedzialności → zalecenie lub sankcja → publikacja → sprawdzenie wykonania.
21	Red-team	Niezależny zespół testujący założenia, scenariusze błędu, możliwości obejścia reguł i nadużycia przed wdrożeniem oraz w trakcie działania.
22	Rejestr publiczny	Ewidencja udostępniająca dane potrzebne do kontroli mandatu, z określoną podstawą prawną, zakresem jawności, historią zmian i właścicielem.
23	Rozliczalność	Możliwość wskazania, kto odpowiadał za cel, źródła, decyzję, wykonanie i wynik oraz jakie działania uruchamia odchylenie.
24	Sankcja po kadencji	Konsekwencja naruszenia uruchamiana także po wygaśnięciu mandatu; koniec funkcji nie kończy odpowiedzialności.
25	Sygnalista	Osoba zgłaszająca w dobrej wierze podejrzenie naruszenia, nadużycia lub zagrożenia interesu publicznego przez bezpieczny kanał.
26	Wskaźnik pamięci instytucjonalnej	Miara jakości przekazania i trwałości wiedzy, oceniana m.in. po kompletności danych, ciągłości wykonania, liczbie luk i zdolności odtworzenia decyzji.
27	Wskaźnik ryzyka	Mierzalny sygnał pokazujący możliwość nieosiągnięcia celu, naruszenia prawa, utraty zdolności albo szkody dla obywatela.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
28	Wskaźnik wyniku	Miara zmiany osiągniętej w rzeczywistości, odróżniana od liczby czynności, dokumentów lub wydanych środków.
29	Wzajemna kontrola organów	Rozdzielenie funkcji decyzyjnych, wykonawczych i audytowych tak, aby żaden podmiot nie kontrolował samodzielnie własnych danych, oceny i sankcji.
30	Właściciel odpowiedzialności	Jednoznacznie wskazana osoba lub instytucja odpowiadająca za rezultat, jakość danych, ryzyko i termin korekty.
31	Zakres jawności	Zdefiniowanie, które informacje są publiczne, które dostępne audytowi lub sądowi, a które podlegają ochronie ze względu na prywatność i bezpieczeństwo.
32	Ślad dowodowy	Zbiór dokumentów, danych, logów i zatwierdzeń pozwalający niezależnie potwierdzić podstawę decyzji oraz przebieg postępowania.

C.5. Samorządność, prawa obywatela i wdrożenie

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
1	Agencja misyjna	Czasowa, zadaniowa instytucja realizująca ograniczony portfel celów na podstawie kontraktu wyniku, KPI/KRI, audytu i warunków zakończenia.
2	Eksperyment publiczny	Ograniczone w czasie i przestrzeni sprawdzenie nowego rozwiązania z hipotezą, miernikami, zabezpieczeniami praw, grupą porównawczą i regułą zakończenia.
3	Faza bazowa	Pierwszy etap wdrożenia, w którym powstają dane wyjściowe, mapa władzy realnej, zasady praw obywatela i komisja ustrojowo-dowodowa.
4	Inicjatywa wspólnoty	Prawo społeczności lokalnej do zgłoszenia problemu, eksperymentu, sandboxu lub projektu wraz z uzasadnieniem i oczekiwanym rezultatem.
5	Karta potrzeb lokalnych	Ustandaryzowany, aktualizowany opis problemów, zasobów i priorytetów wspólnoty oparty na danych, konsultacjach i lokalnej wiedzy.
6	Komisja ustrojowo-dowodowa	Interdyscyplinarne ciało przygotowujące podstawę empiryczną reformy z udziałem konstytucjonalistów, ekonomistów politycznych, cybernetyków, audytorów, ekspertów AI, administracji i wspólnot.
7	Kontrakt terytorialnego wyniku	Porozumienie określające rezultat dla regionu, role państwa i wspólnoty, budżet, wskaźniki, dane, ryzyka oraz sposób rozliczenia.
8	Korekta obywatelska	Kontrolowany mechanizm interwencji obywateli podczas kadencji: kwalifikowana petycja uruchamia audyt faktów, a potwierdzone ciężkie naruszenie może prowadzić do referendum odwoławczego.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
9	Mapa drogowa	Fazowy plan przejścia od danych bazowych i infrastruktury pamięci przez separację karier i pilotaże do reformy konstytucyjnej, wdrożenia i ewaluacji.
10	Mapa funkcji realnej władzy	Inwentaryzacja organów, spółek, fundacji, agencji, dostawców, sieci doradczych i systemów informacyjnych wpływających na decyzje publiczne.
11	Model Sejmik–administracja państwowa	Podział, w którym wspólnota poprzez Sejmik określa potrzeby i priorytety, a zawodowa administracja państwowa zapewnia zgodne z prawem wykonanie, standardy i ciągłość.
12	Ocena końca kadencji	Całościowe porównanie kontraktu z wynikiem, KPI/KRI, audytami, kosztami, decyzjami, stanem majątku publicznego i jakością przekazania.
13	Panel obywatelski	Reprezentatywnie dobierana grupa mieszkańców analizująca problem po zapoznaniu się z danymi i różnymi stanowiskami, a następnie przedstawiająca rekomendacje.
14	Petycja kwalifikowana	Petycja spełniająca ustawowy próg poparcia i wymogi dowodowe, która obowiązkowo uruchamia niezależny audyt faktów.
15	Pilotaż	Kontrolowane wdrożenie w ograniczonej liczbie instytucji lub regionów, poprzedzające skalowanie i pozwalające ocenić skutki, koszty oraz obejścia reguł.
16	Prawo do człowieka	Prawo obywatela do kontaktu z odpowiedzialną osobą, uzyskania wyjaśnienia i skutecznego zakwestionowania wyniku wygenerowanego lub wspieranego przez AI.
17	Prawo do jasnej kompetencji	Prawo obywatela do ustalenia, który organ odpowiada za problem, decyzję i wykonanie, bez przerzucania odpowiedzialności między instytucjami.
18	Prawo do wyniku publicznego	Prawo do informacji, jaki rezultat, koszt i ryzyko osiągnął organ w odniesieniu do jawnego kontraktu, z poszanowaniem bezpieczeństwa i prywatności.
19	Protokół Sejmik–administracja	Uzgodniona procedura przekazywania lokalnych potrzeb do wykonania państwowego, obejmująca role, dane, terminy, finansowanie, spory i audyt.
20	Referendum odwoławcze	Głosowanie pozwalające skrócić mandat po potwierdzeniu ciężkiego naruszenia w niezależnym audycie; nie jest zwykłym plebiscytem bieżącej popularności.
21	Samorządność	Zdolność wspólnoty do rozpoznawania potrzeb, ustalania priorytetów i kontrolowania wykonania przy zachowaniu jednolitych praw obywatela i zdolności państwa.
22	Sandbox regulacyjny	Kontrolowane środowisko testowania rozwiązania z ograniczonym zakresem, czasem, danymi i odpowiedzialnością oraz z ochroną praw uczestników.
23	Skalowanie	Rozszerzanie sprawdzonego rozwiązania na kolejne instytucje lub terytoria po spełnieniu progów jakości, bezpieczeństwa i opłacalności.

Lp.	Termin / pojęcie	Rozszerzona definicja i znaczenie w modelu TechnoRepubliki
24	Sterowana korekta obywatelska	Szósty element mechanizmu 6S: prawnie określony, dowodowy i stopniowany sposób zatrzymania ciężkiego naruszenia przed końcem kadencji.
25	Wartość publiczna	Korzyść dla społeczeństwa tworzona przez politykę lub instytucję, obejmująca m.in. bezpieczeństwo, sprawczość, równość dostępu, zaufanie i jakość usług.
26	Współprodukcja usług publicznych	Wspólne projektowanie i wykonywanie usług przez administrację, obywateli, NGO, spółdzielnie, klastry i podmioty lokalne przy jasnym podziale odpowiedzialności.
27	Wysłuchanie publiczne	Jawna procedura przedstawienia argumentów, danych i skutków projektu przed podjęciem decyzji, z publikacją stanowisk i odpowiedzi organu.
28	Zasada najpierw zdolność, potem skala	Reguła wdrożeniowa nakazująca zbudować pamięć, kadry, separację karier, rejestry, audyt i dane bazowe przed rozszerzeniem jednokadencyjności.

C.6. Słownik wszystkich skrótów i oznaczeń

Wykaz obejmuje skróty instytucjonalne i techniczne, angielskie nazwy metod oraz kody źródeł i osi czasu użyte w opracowaniu. Rozwinięcia anglojęzyczne podano razem z polskim odpowiednikiem, a ostatnia kolumna objaśnia funkcję danego oznaczenia w projektowanym systemie.

Lp.	Skrót / kod	Pełne rozwinięcie	Znaczenie w opracowaniu
1	2G+	Two Generations Plus — model wielopokoleniowy	Model współpracy Gen Z, pokoleń pośrednich i seniorów. Łączy kompetencje cyfrowe, zdolność skalowania oraz doświadczenie i pamięć instytucjonalną.
2	6S	Sześć mechanizmów zastępujących dyscyplinę reelekcyjną	Pakiet: selekcja na wejściu, sformalizowany kontrakt wyniku, stały pomiar KPI/KRI, samodzielny audyt i sygnaliści, sankcja po kadencji oraz sterowana korekta obywatelska.
3	AHP	Analytic Hierarchy Process — analityczny proces hierarchiczny	Metoda wielokryterialnego porównywania wariantów. W materiale jest przykładem analizy wspieranej przez AI, która kończy się rekomendacją z wyjaśnieniem, nie automatycznym rozstrzygnięciem.
4	AI	Artificial Intelligence — sztuczna inteligencja	Systemy wspierające wyszukiwanie, analizę, wariantowanie, kontrolę i pamięć państwa. Nie przejmują mandatu ani odpowiedzialności konstytucyjnego decydenta.
5	AI Act	Akt Unii Europejskiej w sprawie sztucznej inteligencji	Rozporządzenie UE ustanawiające obowiązki zależne od ryzyka systemu AI; punkt odniesienia dla rejestru, oceny ryzyka, nadzoru człowieka, dokumentacji i monitoringu.

Lp.	Skrót / kod	Pełne rozwinięcie	Znaczenie w opracowaniu
6	API	Application Programming Interface — interfejs programowania aplikacji	Uzgodniony sposób wymiany danych i wywoływania usług między systemami. Wspiera interoperacyjność i ogranicza zależność od jednego dostawcy.
7	EU	European Union — Unia Europejska	Angielski skrót użyty w oznaczeniu aktu prawnego „Regulation (EU) 2024/1689”.
8	Gen Z	Generation Z — generacja Z	Pokolenie wychowane w środowisku cyfrowym; w modelu kadr wnosi kompetencje AI, danych i cyberbezpieczeństwa oraz szybkość uczenia.
9	IP	Intellectual Property — własność intelektualna	Prawa do utworów, wynalazków, oprogramowania, znaków i innych rezultatów twórczych; ich nabywanie po kadencji podlega audytowi konwersji władzy na korzyści.
10	JOW	Jednomandatowy okręg wyborczy	Okręg, w którym wybierany jest jeden przedstawiciel. W materiale pojawia się jako proponowany tryb wyboru senatora.
11	KPI	Key Performance Indicator — kluczowy wskaźnik wykonania lub wyniku	Miernik postępu i rezultatu mandatu. Musi mieć definicję, źródło danych, częstotliwość pomiaru i właściciela odpowiedzialności.
12	KPI/KRI	Łączny zapis wskaźników wykonania i ryzyka	Oznacza pulpit, rejestr lub system oceny pokazujący jednocześnie postęp realizacji celu oraz narastające ryzyka.
13	KRI	Key Risk Indicator — kluczowy wskaźnik ryzyka	Wczesny sygnał zagrożenia dla celu, ciągłości lub praw obywatela. Umożliwia korektę przed materializacją szkody.
14	NGO	Non-Governmental Organization — organizacja pozarządowa	Niezależny podmiot społeczny uczestniczący w diagnozie potrzeb lokalnych, wykonaniu zadań, eksperymentach i kontroli publicznej.
15	NIK	Najwyższa Izba Kontroli	Konstytucyjny organ kontroli państwowej wskazany jako potencjalny uczestnik niezależnego audytu wykonania i ciągłości państwa.
16	NIST	National Institute of Standards and Technology	Amerykański Narodowy Instytut Standaryzacji i Technologii; autor ram zarządzania ryzykiem AI przywołanych w bibliografii.
17	OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development — Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju	Źródło badań porównawczych dotyczących służby publicznej, zaufania, zarządzania, deliberacji i jakości instytucji.
18	OODA	Observe–Orient–Decide–Act — obserwuj, orientuj, decyduj, działaj	Pętla decyzyjna porządkująca szybkie przejście od sygnału do działania i uczenia się. W materiale jest wzorcem skracania czasu reakcji państwa.
19	RAG	Retrieval-Augmented Generation — generowanie wspomagane wyszukiwaniem	Architektura, w której model najpierw wyszukuje zatwierdzone źródła, a następnie tworzy odpowiedź z cytatami, wersją i poziomem pewności.

Lp.	Skrót / kod	Pełne rozwinięcie	Znaczenie w opracowaniu
20	RN	Rada nadzorcza	Organ nadzoru właścicielskiego nad spółką. W materiale zarządy i RN podmiotów zależnych od państwa są objęte rotacją, audytem i kadencjami przesuniętymi względem władzy politycznej.
21	RP	Rzeczpospolita Polska	Konstytucyjna nazwa państwa polskiego, używana m.in. w odwołaniu do Konstytucji RP.
22	S1–S46	Oznaczenia źródeł bibliograficznych 1–46	System odsyłaczy do materiałów strategicznych, prawa, badań, standardów i literatury uzupełniającej.
23	SSP	Spółka Skarbu Państwa	Spółka, w której prawa właścicielskie wykonuje państwo. Jej organy należą do domeny władzy realnej objętej zasadami rotacji, jawności i audytu.
24	T+100	Sto dni po przekazaniu funkcji	Termin przeglądu stanu rzeczywistego wobec księgi przekazania i aktualizacji priorytetów nowego organu.
25	T+2	Dwa lata po kadencji	Minimalny horyzont obserwacji wskazany dla powrotów do funkcji, ruchów między stanowiskami i trwałości sieci wpływu.
26	T+365	Trzysta sześćdziesiąt pięć dni po przekazaniu funkcji	Termin oceny jakości przekazania, trwałości wiedzy i wskaźnika pamięci instytucjonalnej.
27	T+5	Pięć lat po kadencji	Rozszerzony horyzont monitorowania konwersji władzy na majątek, kontrakty, stanowiska i inne korzyści.
28	T-180	Sto osiemdziesiąt dni przed przekazaniem funkcji	Początek formalnego procesu sukcesji: zamrożenie katalogu zobowiązań, ryzyk i umów długoterminowych oraz utworzenie wersji bazowej księgi przekazania.
29	T-30	Trzydzieści dni przed przekazaniem funkcji	Termin wspólnych symulacji kryzysowych, przeglądu zobowiązań i podpisania protokołu gotowości.
30	T-90	Dziewięćdziesiąt dni przed przekazaniem funkcji	Termin audytu kompletności danych, uprawnień, modeli AI i dostawców oraz przygotowania raportu luk.
31	T0	Dzień przekazania funkcji	Moment przekazania uprawnień, kluczy, dostępu, odpowiedzialności i podpisania protokołu przejęcia.
32	UE	Unia Europejska	Wspólnota prawna i polityczna, której AI Act stanowi kontekst regulacyjny projektowanego systemu.
33	USA	United States of America — Stany Zjednoczone Ameryki	Państwo przywołane w badaniach porównujących skutki ograniczeń kadencji gubernatorów.
34	VSM	Viable System Model — Model Systemu Zdolnego do Trwania	Cybernetyczny model organizacji Stafforda Beera, rozdzielający operacje, koordynację, kontrolę, rozwój i tożsamość systemu.

Nota bibliograficzna. *Pozycje [S1]–[S25] obejmują odsyłacze w tekście. Pozycje [S26]–[S46] rozszerzają bazę źródłową w zakresie: teoria krążenia i reprodukcji elit, skutki limitów kadencji, bramkarstwo partyjne, separacja karier politycznych i urzędniczych, przeciwdziałanie przechwyceniu instytucji, sukcesja wiedzy, różnorodność pokoleniowa oraz kontrolowane użycie AI.*

[S1] TechnoSanacja.pl, „Postulaty - 9 postulatów politycznych”, dostęp: 23.07.2026. [Źródło online](#)

[S2] TechnoSanacja.pl, „Konstytucja TechnoRepubliki Polskiej”, dostęp: 23.07.2026. [Źródło online](#)

[S3] TechnoSanacja.pl, „Narodowa Strategia Bezpieczeństwa TechnoRepubliki Polskiej”, dostęp: 23.07.2026. [Źródło online](#)

[S4] TechnoSanacja, „Instytucjonalny system krążenia elit i międzypokoleniowej sukcesji przywództwa TechnoRepubliki Polskiej”, destylat korpusu EL, lipiec 2026.

[S5] TechnoSanacja, „Struktura agentowa TechnoRepubliki Polskiej” - przegląd strukturalny.

[S6] TechnoSanacja, „Metodyka agentów w tworzeniu TechnoRepubliki Polskiej” - przegląd operacyjny.

[S7] TechnoSanacja, „TechnoRepublika - system multiagentowy” - przegląd strategiczno-inżynieryjny.

[S8] TechnoSanacja, „System Informacyjny TechnoRepubliki Polskiej” oraz „Cybernetyka państwa, narodu i organizacji politycznej” przeglądy literaturowe.

[S9] TechnoSanacja, „Przegląd pojęć teorii elit” i „Leader Ruchu Sanacyjnego” – przeglądy literaturowe.

[S10] Alexander C. Karp, Nicholas W. Zamiska, „The Technological Republic: Hard Power, Soft Belief, and the Future of the West”, 2025.

[S11] Mariana Mazzucato, „The Entrepreneurial State”, Demos, 2011.

[S12] S. B. Aruoba, A. Drazen, R. Vlaicu, „A Structural Model of Electoral Accountability”, 2019; model szacujący efekty dyscypliny i selekcji. [Źródło online](#)

[S13] C. Ferraz, F. Finan, „Electoral Accountability and Corruption: Evidence from the Audits of Local Governments”, American Economic Review 101(4), 2011. [Źródło online](#)

[S14] M. Smart, D. M. Sturm, „Term Limits and Electoral Accountability”, Journal of Public Economics 107, 2013. [Źródło online](#)

[S15] OECD, Recommendation of the Council on Public Service Leadership and Capability, 2019. [Źródło online](#)

[S16] OECD, Anti-Corruption and Integrity Outlook 2026 - conflict of interest and post-public employment. [Źródło online](#)

[S17] Regulation (EU) 2024/1689 - Artificial Intelligence Act. [Źródło online](#)

[S18] European Commission, „AI Act - regulatory framework and application timeline”, dostęp: 23.07.2026. [Źródło online](#)

[S19] OECD, „Governing with Artificial Intelligence”, 2025. [Źródło online](#)

[S20] NIST, AI Risk Management Framework 1.0 oraz Generative AI Profile NIST AI 600-1. [Źródło online](#)

[S21] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. - tekst urzędowy. [Źródło online](#)

[S22] Najwyższa Izba Kontroli, „Służba cywilna mniej zawodowa”, 2023 oraz materiały pokontrolne. [Źródło online](#)

[S23] Rada Ministrów, „Strategia zarządzania zasobami ludzkimi w służbie cywilnej do 2034 r.”, Monitor Polski 2026 poz. 168. [Źródło online](#)

[S24] OECD, „Building an AI-ready public workforce”, 2026. [Źródło online](#)

[S25] OECD, „The State of Artificial Intelligence in Public Audit”, 2026. [Źródło online](#)

[S26] Vilfredo Pareto, „Trattato di sociologia generale”, G. Barbèra, 1916; wyd. ang. „The Mind and Society”, Harcourt, Brace and Company, 1935 — klasyczna podstawa pojęcia krążenia elit.

[S27] Gaetano Mosca, „Elementi di scienza politica”, 1896; wyd. ang. „The Ruling Class”, McGraw-Hill, 1939 — teoria klasy rządzącej i organizacji mniejszości sprawującej władzę.

[S28] Robert Michels, „Zur Soziologie des Parteiwesens in der modernen Demokratie”, 1911; wyd. ang. „Political Parties”, 1915 — klasyczna koncepcja oligarchizacji organizacji politycznych.

- [S29] Richard S. Katz, Peter Mair, „Changing Models of Party Organization and Party Democracy: The Emergence of the Cartel Party”, *Party Politics* 1(1), 1995, s. 5–28 — ujęcie kartelizacji partii i ich zależności od zasobów państwa. [Źródło online](#)
- [S30] Reuven Y. Hazan, Gideon Rahat, „Democracy within Parties: Candidate Selection Methods and Their Political Consequences”, Oxford University Press, 2010 — wymiary selektoratu, kandydatury, centralizacji i sposobu głosowania. [Źródło online](#)
- [S31] Timothy Besley, Anne Case, „Does Electoral Accountability Affect Economic Policy Choices? Evidence from Gubernatorial Term Limits”, *The Quarterly Journal of Economics* 110(3), 1995, s. 769–798 — empiryczne skutki ograniczeń kadencji. [Źródło online](#)
- [S32] Ernesto Dal Bó, Pedro Dal Bó, Jason Snyder, „Political Dynasties”, *The Review of Economic Studies* 76(1), 2009, s. 115–142 — samowzmacnianie władzy rodzinnej i trwałość dynastii politycznych. [Źródło online](#)
- [S33] Julien Labonne, Sahar Parsa, Pablo Querubín, „Political Dynasties, Term Limits and Female Political Representation: Evidence from the Philippines”, *Journal of Economic Behavior & Organization* 182, 2021, s. 212–228 — sukcesja krewniacza jako możliwy skutek limitów kadencji. [Źródło online](#)
- [S34] Ernesto Dal Bó, Claudio Ferraz, Frederico Finan, Pedro Pessoa, „When Democracy Refuses to Die: Evaluating a Training Program for New Politicians”, NBER Working Paper 33251, 2024 — selekcja, szkolenie i budowanie puli nowych kandydatów. [Źródło online](#)
- [S35] Carl Dahlström, Victor Lapuente, „Organizing Leviathan: Politicians, Bureaucrats, and the Making of Good Government”, Cambridge University Press, 2017 — rozdzielenie karier politycznych i urzędniczych jako mechanizm jakości państwa. [Źródło online](#)
- [S36] Daniel Carpenter, David A. Moss (red.), „Preventing Regulatory Capture: Special Interest Influence and How to Limit It”, Cambridge University Press, 2013 — diagnoza i ograniczanie przechwycenia instytucji. [Źródło online](#)
- [S37] OECD, „Post-Public Employment: Good Practices for Preventing Conflict of Interest”, OECD Publishing, 2010 — standardy przeciwdziałania drzwiom obrotowym i konfliktom interesów po odejściu z urzędu. [Źródło online](#)
- [S38] OECD, „Recommendation of the Council on Public Integrity”, OECD/LEGAL/0435, 2017 — systemowe podejście do integralności, odpowiedzialności i egzekwowania standardów. [Źródło online](#)
- [S39] OECD, „Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave”, OECD Publishing, 2020 — podstawa projektowania paneli obywatelskich i reprezentatywnych procesów deliberacyjnych. [Źródło online](#)
- [S40] Stanley Wasserman, Katherine Faust, „Social Network Analysis: Methods and Applications”, Cambridge University Press, 1994 — metody pomiaru sieci wpływu, homofilii, centralności i zamknięcia elit. [Źródło online](#)
- [S41] Matthias Schneid, Rodrigo Isidor, Holger Steinmetz, Rüdiger Kabst, „Age Diversity and Team Outcomes: A Quantitative Review”, *Journal of Managerial Psychology* 31(1), 2016, s. 2–17 — warunkowe efekty różnorodności wieku w zespołach. [Źródło online](#)
- [S42] David Owen, Jonathan Davidson, „Hubris Syndrome: An Acquired Personality Disorder? A Study of US Presidents and UK Prime Ministers over the Last 100 Years”, *Brain* 132(5), 2009, s. 1396–1406 — ryzyko hubris narastające po objęciu władzy. [Źródło online](#)
- [S43] Manish Raghavan, Solon Barocas, Jon Kleinberg, Karen Levy, „Mitigating Bias in Algorithmic Hiring: Evaluating Claims and Practices”, *FAT* '20*, 2020, s. 469–481 — ograniczenia algorytmicznej selekcji kandydatów i ryzyka nowych bramkarzy. [Źródło online](#)
- [S44] New Zealand Treasury, „Briefing for the Incoming Minister of Finance [2016]”, 2017 — przykład jawnego briefingu przejściowego i instytucjonalnego przekazywania odpowiedzialności. [Źródło online](#)
- [S45] Charles A. E. Goodhart, „Problems of Monetary Management: The U.K. Experience”, *Papers in Monetary Economics*, t. 1, Reserve Bank of Australia, 1975 — źródło zasady ostrzegającej przed przekształcaniem miernika diagnostycznego w cel sterowniczy. [Źródło online](#)
- [S46] OECD, „Evaluation Guidelines for Representative Deliberative Processes”, OECD Publishing, 2021 — kryteria oceny jakości, przejrzystości i rozliczalności mini-publik oraz paneli obywatelskich. [Źródło online](#)

Nota końcowa

Celem dokumentu jest zaprojektowanie mechanizmu pokojowego i ciągłego krążenia kadr, który zwiększa zdolność Polski do uczenia się, podejmowania decyzji i budowy gospodarki technologicznej. Projekt nie obiecuje, że nowi ludzie automatycznie będą lepsi. Obiecuje coś bardziej realistycznego: otwartą bramę wejścia, ograniczony czas władzy, pamięć niezależną od osoby, mierzalny wynik i odpowiedzialność, której nie da się zostawić w gabinecie ostatniego dnia kadencji.

Finałowa formuła

Nie dożywotnia klasa polityczna.

Nie bezimienna biurokracja.

Nie władza algorytmu.

TechnoRepublika łączy czasowy mandat, zawodową administrację, pamięć AI, kontrolę obywatelską i międzypokoleniową rezerwę kompetencji.

Polska, 27.08.2026. - Materiał udostępniony na licencji Creative Commons - Uznanie autorstwa

